Է․ ՏԱՐԻ 1874 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 9 ԱՀԵԿԱՆ 4382 — Հ․ Տ․ 16 ԱՊՐԻԼ, 1890 — Ն․ Տ․ 28 ԱՊՐԻԼ, 1890 — ՀԻՃՐ 9 ՐԱՄԱԶԱՆ 1307 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ․

[illegible]

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آرهولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal ARHEVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ․

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ․ Պոլսոյ համար տարեկան ղրուշ	160
» » վեցամսեայ »	80
» » եռամսեայ »	40
Գաւառաց » տարեկան »	200
» » վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ․ ՊՈԼԻՍ, 16 ԱՊՐԻԼ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԻԶՄԱՐՔԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Թէ Պիզմարք իշխան ի՛նչպէս կը դատուի գերման և օտար լրագրութիւններէ

Կը կարծէ՞ք թէ Պիզմարք իշխանի հրաժարմամբ աշխարհ ազատեցաւ Երկաթեայ Նախարարապետին խօսքը լսելէ։ Այնպիսի մեծանուն աշխարհավար մը և մանաւանդ այնպիսի քաջամարտիկ գործիչ մը մէկ օրէն միւսը կ'անհետանա՞յ միթէ քաղաքական ասպարէզէն։ Ֆրիտրիխսրուհէ մօտ է Համպուրկի, և Համպուրկի լրագրութենէն այսուհետեւ պիտի իմանանք նախկին Նախարարապետին խորհուրդներն ու հայեացքն օրուան գլխաւոր խնդրոց վրայ։ Պիզմարք գլխաւոր հեղինակն է գերմանական միութեան եւ Կայսրութեան, և անտարբեր չպիտի մնայ իր այս մեծ գործին ապահովութեան, տեւականութեան ու բարգաւաճման։ Համպուրկէր Նախրիխթեն, Պիզմարքեան նոր օրկանը, կ'ազդարարէ մեզ այս կարեւոր ճշմարտութիւն, և վա՜յ անոնց որ Պիզմարքի անկումէն օգուտ քաղելով փորձուին քննադատել նախկին Վարչապետին գործերը։ Պիզմարք Բրուսիոյ Աւագաց Ժողովոյն ցկեանս անդամ է, իբրեւ մեծ կալուածատէր։ Եւ շատ չանցած հոն պիտի բազմի և իր հայեացքը պարզէ օրուան խնդրոց վրայ, որովհետեւ կարծուածին չափ խորասուզուած չէ իր ագարակաց երկրագործական խնդիրներուն մէջ։

Բրուսիոյ Խորհրդարանին մէջ արտաքին աշխարհավարութեան խնդիրք լայնարձակ ասպարէզ չեն կրնար գտնել, ուստի պէտք չէ զարմանանք լսելով թէ Պիզմարք իշխան, որ իր ոտից փոշին թօթափելով Պերլինէ հեռացած կը կարծուէր, հետամուտ է Ռայխսթակի անդամակցութեան, և շատ չանցած երեսփոխան պիտի ընտրուի եղեր։ Եւ ո՛չ թէ պարզ երեսփոխան մը։ Իր մտադրութիւն է եղեր ուրոյն կուսակցութիւն մը կազմել, պահպանողական կուսակցութիւն մը, «դէմ դնելու համար այն չափազանց եռանդնոտ գործունէութեան որ կայսրութիւնը ծանր դժուարութեանց կրնայ մատնել»։ Կը հասկնա՞ք, այնպէս չէ՞, թէ ո՛ւմ կ'ակնարկէ այս բառ՝ «չափազանց եռանդնոտ գործունէութիւն»։ Երիտասարդ Կայսեր անօրինութիւնք քիչ մը չափազանց «եռանդնոտ» կ'երեւին ծերունի քաղաքագէտին, որ անոր չափ մը դնել կը խորհի, իր մեծ փորձառութեամբ առաջնորդել, և դիւրին է գուշակել թէ Պիզմարք իշխան, այսպիսի մտադրութեամբ մը, Զօր․ Քափրիվիի վարչութեան հանդէպ ընդդիմադրի դերը կը նկրտի ստանձնել։

Ըսել է թէ հետաքրքրաշարժ բաներ ունինք լսել Գերմանիոյ կողմէ։ Վիլհելմ Բ․ ինքզինք Պիզմարքի աշակերտ կը հռչակէր, բայց այս դաւանութիւն զինք չարգիլեց այն մեծ վարպետը ճամբելէ։ Պիզմարք ալ ինքզինք Հօհենձոլլըրնեան գերդաստանին անձնուէր ծառայն կը հռչակէր, և միապետական սկզբունքը խորհրդարանական սկզբունքէն գեր ի վեր կը դասէր։ Այս հաւատարմական յայտարարութիւնք զինք պիտի չարգիլեն Վինտհորսթի մը կամ Ռիխթէրի մը պէս օրուան կառավարութեան դէմ խօսելէ և գրելէ։

Եւ գրելէ․ այո՛․ այս նշանաւոր աշխարհավար նշանաւոր հակասութիւններ ունի։ Խորհրդարանական դրութիւնը կ'արհամարհէր, բայց ինք այժմ իր գործունէութեան մեծագոյն ծնունդը պաշտպանելու համար Խորհրդարանին դիմելու պէտքը կը խոստովանի։ Լրագրութիւնն ալ կ'արհամարհէր Պիզմարք․ բայց այս օրերս Բրուսիոյ Երեսփ․ Ժողովոյն առջեւ եղած յայտնութիւնք վճռապէս ցոյց տուին թէ Պիզմարք ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն կուտար լրագրութեան, և ո՛րպիսի ճարտար կարգադրութիւններ ըրած էր լրագրութեան ձայնն իր կողմն ունենալու համար։ Այսուհետեւ ալ կ'երեւի թէ սերտ յարաբերութիւններ պիտի ունենայ լրագրութեան հետ։

Զօր․ Քափրիվիի նշանակալից յայտարարութիւնը թէ կառավարութիւնն այսուհետեւ շատ չպիտի դիմէ կէս-պաշտօնական լրագրութեան աջակցութեան և իր որոշումներն և խորհուրդներն առաւելապէս Ռայխսանցայկէր պաշտօնաթերթին միջոցաւ ի լոյս պիտի ածէ՝ օրական կարեւորութիւն մը տուին Պիզմարքեան վարչութեան օրով կէս-պաշտօնական մամլոյն կազմակերպութեան խնդրոյն։

Աւստրիոյ դէմ յաղթական պատերազմէն ետքն, 1867ին, Բրուսիա գրաւեց Հանովէրի թագաւորութիւնն, որոյ կաթոլիկ վեհապետական գերդաստանը, կէլֆ կամ պապական կուսակցութեան պատկանելով, ի վաղուց անտի Բրուսիոյ բողոքական Հօհենձոլլըրն գերդաստանին դէմ խուլ հակառակութիւն կ'ընէր, երբեմն ալ յայտնի պատերազմ։ Հանովէրի թագաւորին մեծագին ստացուածքն ևս Բրուսիոյ կողմէ գրաւեցան, և այս ստացուածոց եկամուտը, տարեկան 1,200,000 մարք, Պիզմարք իշխան կը գործածէր իբրեւ գաղտնի փարկ, այսինքն՝ Բրուսիոյ կառավարութիւնն օրինաւոր ելմտացոյցէն դուրս 1,200,000 մարքի գումար մ'ունէր իր տրամադրութեան ներքեւ, որուն համար ո՛չ ումեք հաշիւ տալու պարտաւոր կ'ըլլար ինքզինք։ Այս գումարին մեծագոյն մասը Պիզմարք իշխան յատկացուցած էր լրագրերն իր քաղաքականութեան ծառայեցնելու։ Իրմէ ներշնչուած լրագրաց գլխաւորներն էին Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Ցայթունկ և Պերլինի Փոլիթիշէ Նախրիխթեն, որք ուղղակի Նախարարական պաշտօնարաններէն տրուած տեղեկութիւններ կը հրատարակէին, և տիրող անհաճոյ և անճիշդ կարծիքները կ'ուղղէին ըստ Նախարարական ներշնչմանց։ Պիզմարք արդէն իր Նախարարապետական պաշտօնարանին մէջ կազմած էր Լրագրական ընդարձակ Դիւան մը, որ գերմանական և օտար բազմաթիւ լրագրաց հետ ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ էր, և [illegible] աշխարհի ամէն լրագիրք կը քննուէին։

Այս առաջնակարգ կէս-պաշտօնական երկու լրագրերէն ետքը կուգային Պերլինի ուրիշ քանի մը լրագրեր, որք մերթ ընդ մերթ նախարարական ներշնչումներ կ'ընդունէին։ Գաւառական կարգ մը լրագրեր ևս, ի գլուխ որոց Քէօլնիշէ Ցայթունկ, Համպուրկէր Նախրիխթէն և այլք, նոյն կացութեան մէջ էին։ Ասոնցմէ զատ կային «օտար կէս-պաշտօնականք», Վիեննայի, Փեշթայի եւ Լոնտոնի քանի մը լրագրեր, որք երբեմն Պիզմարք իշխանի արտաքին աշխարհավարութեան վրայ նոր ծանօթութիւններ կը հրատարակէին։ Այս լրագրաց միջոցաւ Պիզմարք իր խորհուրդները կը զգացնէր նախ փորձի համար, և հանրային կարծեաց արձագանգին համեմատ, ետքէն կը հերքէր կամ կը հաստատէր։

Նաեւ, տեղային լրագրութիւնը նոյն քաղաքական դիտմանց կը ծառայեցնէր համանման եղանակաւ մը։ Գերմանիոյ ոչ-բրուսիական պետութեանց իւրաքանչիւրին մէջ, վեհապետն և գաւառապետք իրենց կէս-պաշտօնատակ մամուլն ունէին։ Այս գաւառային լրագիրք տեղական կառավարութեան քաղաքականութեան ծառայելով, կեդրոնական կառավարութեան ևս կը ծառայէին, ներշնչուելով Նախարարապետութեան տրամադրութեան ներքեւ գտնուող գաւառային թերթերէն։ Այս կերպիւ կեդրոնական կառավարութեան հայեացքը շուտով կը ծաւալէր և կը պաշտպանուէր երկրին մէջ։ Այս կացութիւն երբեմն հետաքրքրաշարժ մանրադէպեր կը պատճառէր։ Խմբագրեր կային որք կառավարական կարգախօսին հետեւիլ չէին ուզեր, և կը ճամբուէին, գաւառապետին կողմէ տնօրէնին ղրկուած հրամանի մը վրայ, և իրենց գանգատներ դատարանաց կամ լրագրաց մէջ արձագանգ կը գտնէին։ Գերմանիոյ մէջ տեղային — գաւառական կէս-պաշտօնական լրագրաց թիւը մինչեւ հինգ հարիւր կը հաշուի։

Կային նաեւ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ուրիշ կարգ մը լրագրեր ու հանդէսներ որք՝ առանց կէս-պաշտօնական լինելու, մերթ ընդ մերթ կը հրատարակէին գերման կառավարութենէն ներշնչեալ տեղեկութիւններ ու խորհրդածութիւններ։ Վերջապէս, երբեմն ալ կը պատահէր որ Նախարարապետական պաշտօնարանէն ելած յօդուած մը, բերնէ բերան ճարտարապէս տարածելով, կը հասցնէին ոչ-կառավարական լրագրոյ մը խմբագրին, որ միտքէն անգամ չանցնելով թէ լուրը կառավարական աղբիւրէ կուգար, կը հրատարակէր միամտաբար, և «անգիտակ կառավարական թերթ» տիտղոսը կը տրուէր այսպիսեաց։

Այս բազմաճիւղ կազմակերպութեան շնորհիւ, Պիզմարք իշխան կըրցած էր Գերմանիոյ մէջ և Գերմանիայէն դուրս հանրային կարծիքն իր վերին հովանաւորութեան ներքեւ առնել, և իր դիտմանց համաձայն վարել։ Լրագիրը գործածելու մասին ցոյց տուած ճարտարութիւնը Պիզմարք իշխանի պաշտօնական մեծագործութեանց մին կը համարուի։ Այս գործին համար մէկ միլիոն մարքէ աւելի ծախք չէր ըներ, որ մեծ զոհողութիւն մը չէր հանրային կարծիքն իր կողմն ունենալու համար։ Հանովէրի թագաւորութեան եկամուտէն մնացեալ 200 հազար մարքն ալ քաղաքական լրտեսութեան յատկացուցած էր։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիեննայի Արտաքին վաճառականութեան Ակումբ, ժամանակ մը յառաջ քննութեան ձեռնարկած էր Վիեննական արհեստից ոմանց անկման պատճառն իմանալու համար, որք երբեմն աւստրիական արտածմանց մէջ գլխաւոր բաժինն ունէին։

Այս քննութեան եզրակացութիւնը պարունակող տեղեկագիրն, որ անցեալ շաբթուն մէջ հրատարակուեցաւ, տնտեսագիտութեան կարեւոր դաս մը կը պարունակէ, քանի որ պաշտպանողութեան թիւր հետեւանքը կը ցուցնէ։ Քննիչ յանձնաժողովոյն առջեւ հարցաքննուած բոլոր մասնագէտք անխտիր յայտարարած են թէ Աւստրիա 1873ին իր մաքսերը բարձրացուցած ըլլալով, աւստրեան արհեստագործք իրենց յաւագոյն յաճախորդները կորսուած են, որովհետեւ Վիեննայի հետ ամէնէն աւելի գործ ընող Հրապարակներ փակուած են Աւստրիոյ դէմ։ Եւրոպայի մէջ այժմ տիրող պաշտպան-դրութեան սկզբնաւորութիւնն ըրած էր Աւստրիա 1873ին։

ԻՏԱԼԻԱ

Պ․ Նիքօթերա, Պ․ Մայլիանի և ուրիշ մի քանի առաջնակարգ քաղաքագէտք Իտալիոյ, որք դեռ քանի մը տարի յառաջ իշխանութեան վրայ էին և Նախարարական զանազան կարեւոր պաշտօններ վարած են, Պ․ Քրիսփիի դէմ դաշնակցութիւն մը կազմած, այս պահուս գաւառները կը շրջին, և երկրին մէջ բուռն հոսանք մը կ'ուզեն յառաջ բերել, այնպէս որ երբ Պ․ Քրիսփի, խորհրդարանական ընդդիմութեանց առջեւ, հարկադրի լուծել Երեսփոխանութիւնը, նոր ընտրութեանց մէջ մեծամասնութիւն չկարենայ գտնել։ Այս միացեալ ընդդիմադիրք կը պնդեն Պ․ Քրիսփիի ներքին և արտաքին աշխարհավարութեան Իտալիոյ վնասաբեր կողմերուն վրայ, և որովհետեւ Պ․ Քրիսփի իւր առաջադրութիւններէ՞ն ետ չի կենար, անոր իշխանութեան վերջ տալն յարմարագոյն միջոց կը նկատեն անդորրութեան ճամբուն մէջ մտնելու համար Իտալիան։

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՔ

Հետագիրն անցեալ օր ծանոյց փակումն Մատրիտի մէջ գումարեալ համաժողովոյ մը, որ զբաղած է «արհեստագործական սեփականութեանց պաշտպանութեան» խնդրով։ Շատ գործարանք սովորութիւն ըրած են կեղծ վաճառանիշեր (թրէյտ-մարք) դնել իրենց ապրանաց վրայ, կամ սուտ արձանագրութիւն մը, բուն կեդրոնէն և լաւագոյն գործարանէն ելած ցոյց տալու համար իրենց կեղծ վաճառքները։ Ժողովոյն նպատակն էր այս անպատեհութեանց վերջ տալ։ Ժողովոյն Գերմանիա չմասնակցեցաւ։ Պատուիրակ ղրկած էին Անգլիա, Ֆրանսա, Աւստրիա-Հունգարիա, Պելճիա, Զուիցերիա, Սպանիա, Իտալիա, Միացեալ Նահանգներ, Թուրքիա, Պրազիլիա, եւայլն։

Ժողովն ութ նիստեր ըրաւ, և երեք որոշ ասենադրութիւններ ստորագրեց։ Մին այն վաճառաց մասին որոց վրայ սխալ տեղ մը նշանակուած է․ օրինակի համար, երբ Վիեննայի մէջ շինուած դանակի մը վրայ Շէֆիլտ (անգլիական) գրուած է։ Երկրորդը կը վերաբերի գործարանական և առեւտրական վաճառքներուն միջազգային արձանագրութեան։ Երրորդը կը փոփոխէ նոյն նպատակաւ 1883ին գումարուած միջազգային ժողովոյ մը ինչ ինչ տրամադրութիւնները։

Ժողովոյն որոշումներն ստորագրող Պետութիւնք փոխադարձաբար պիտի պաշտպանեն իրենց գործարանատիրաց սեփականութեան իրաւունքն։ Եթէ գործարան մը իր ապրանաց վրայ սխալ նշանակէ գործարանին գտնուած քաղաքն, այն ապրանք պիտի գրաւուին, ընդհանուր դատախազութեան կամ շահագրգռեալ կողմին պահանջմամբ։

Անձնիւր Տէրութեան հպատակք միւս Տէրութեանց պաշտպանութիւնը պիտի վայելեն՝ իրենց վաճառանիշերն արձանագրել տալով Պեռնի (Զուիցերիա) միջազգային Դիւանատան մէջ՝ իրենց կառավարութեան միջնորդութեամբ։ Յիշեալ Դիւանատունն անմիջապէս արձանագրելով, նոյն վաճառանիշը պիտի ծանուցանէ միւս դաշնակից Տէրութեանց, և պիտի հրատարակէ Միջազգային Դիւանատան Լրագրին մէջ։ Այս կերպիւ արձանագրեալ վաճառանիշով մ' ծախուած ապրանք պիտի պաշտպանուին ամէն դաշնակից Տէրութեանց երկիրներուն մէջ, ճիշդ այնպէս իբր թէ այն Տէրութեանց իւրաքանչիւրին արձանագրել տրուած լինէր վաճառանիշն։ Այս պաշտպանութիւն 20 տարի պիտի տեւէ։ Քաղաքապետական կամ հաւաքական վաճառանիշք նոյն կերպիւ պիտի ծանուցուին։ Վաճառանիշ մը դաշնակից Տէրութեանց ո՛չ միոյն մէջ հանրային ստացուածք չպիտի դառնայ ցորչափ իւր սեփական երկրին մէջ յատուկ իրաւունք մը չարունակէ վայելել։ Դաշնադիր Տէրութեանց ոչ միայն հպատակ չեղող անձ մը նոյն իրաւունքները կարող է վայելել, երբ իւր պաշտօնական բնակութեան վայրը կամ իւր գլխաւոր հաստատութիւնք կը գտնուին նոյն դաշնադիր Տէրութեանց միոյն հողին վրայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

Գերմանաց Ալզաս-Լօռէնի մէջ յաւելուածական զօրաբանակ մի (30,000 հոգիէ բաղկացեալ) հաստատելուն վրայ, Ֆրանսացիք ևս կրկնապատկեցին իրենց Զ․ զօրաբանակին զօրութիւնն, որ այժմ բացառապէս 60 հազար զօրքէ կը բաղկանայ։ Միրիպէլ զօրավարին հրամանաց ներքեւ կը գտնուի, բանակատեղ ունենալով ի Նանսի, որ Գերմանիոյ դէմ Ֆրանսայի առաջին յենակէտը կը հանդիսանայ։

Պատերազմական Նախարար Պ․ տը Ֆրէսինէ այս պահուս աչքէ կ'անցնէ արեւելեան սահմանագլխոց բերդերն և ամուր բանակատեղերը, քննելու համար թէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ դէմ ֆրանսական գիրքերը լաւ պաշտպանութեան վիճակի մէջ կը գտնուի՞ն։

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ․ ԵՒ ՊԻԶՄԱՐՔ

Անցեալ շաբթուն Պերլինի Սակարանին մէջ զրոյց ելաւ թէ Զօր․ Քափրիվի հրաժարեր է Նախարարապետութենէն, բայց ցայս վայր չստուգուեցաւ։

Աւելի լուրջ բան մը կը պատմուի, որուն նայելով Կայսրը Պիզմարք իշխանէն ետ կը պահանջէ քանի մը կարեւոր թուղթեր զորս Նախարարապետն իրեն հետ առեր տարեր է ի Ֆրիտրիխսրուհէ։ Այս թուղթեր կը վերաբերին եղեր Ֆրետերիկ Գ․ Կայսեր հիւանդութեան միջոցին խնամակալութիւն մը հաստատելու բանակցութեանց։ Կայսրն այս օրերս Ֆրիտրիխսրուհէ կ'երթայ, և կ'ըսուի թէ Պիզմարք իշխանն համոզելու համար է որ ետ տայ յիշեալ թուղթերը։

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿ

Վիլհելմ Կայսր դիտաւորութիւն յայտնեց զսպելու եւ խափանելու ո՛չ միայն սպայից այլ եւ միանգամայն կամաւորաց շռայլութեան եւ ցոփութեան անպարկեշտ վարմունքն, եւ կարգ ու կանոն դնել անոնց կենցաղավարութեան։ Միանգամայն կամաւորք ևս սպայից մեծամասնութեան պէս բարեկեցիկ երիտասարդներ են, որոց շռայլ կեանքը գէշ օրինակ մը կը լինի համեստ վիճակի տէր զօրականաց։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ․ Սթէնլի կ'ըսէ թղթակիցներուն թէ գերեաց մասին գործուած մարդորսութիւնն Ափրիկէի միակ չարիքը չէ։ Առաւել ահռելի բան մը կը պատահի Ափրիկէի մէջ։ Փղոսկրի որսն է այդ։ Փղոսկրի համար տասնպատիկ աւելի արիւն և արցունք կը թափէ

—) 130 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Ըսել է այս էր պատճառն որ հայրս կ'ընդդիմանար այդ մարդուն աղջկան հետ ամուսնանալուս։ Հիմակ ամէն բան կ'ըմբռնեմ։

Սակայն, այս գաղափարային սլացումներէն յետոյ, հարկ եղաւ դառն իրականութեան դառնալ։

Նօէլի մէկ ակնարկութեան վրայ, Ֆէրնանտ պատասխանեց․

—Անդրանիկ զաւակս հիմայ գիտէ բոլոր անցած դարձածները։ Ինքը գիտէ որ Ռընոտիէն ստորնագոյն արարած մըն է։ Գիտէ թէ ի՛նչ ոճիր գործած է մօրդ նկատմամբ։ Ինծ տալիք խորհուրդին պիտի հետեւիմ․ պէտք է պատժե՞լ․ պէտք է ներե՞լ։

Աբբէն խորին ուշադրութեամբ մտիկ ըրած էր։

Ռընոտիէն չէր մեղքնար։ Անոր նկատմամբ ո՛ր և է կարեկցական զգացում չէր կրնար ունենալ։

Ժիլէթին վրայ միայն կը մտածէր։

—Ես չեմ կարող մայրս արգելուլ այդ մարդը պատժելէ։ Ընդհակառակն մեր պարտականութիւնն է օգնել նմա այս բանիս մէջ։

Քահանայն գլուխը կախեց։

—Այո՛, ըսաւ, իմ որդիական պարտականութիւնս այնպէս կը պահանջէ։ Բայց քահանայական պարտականութիւնս է ընդդիմանալ այդ վրիժառութեան։

Յետոյ, որովհետեւ խօսակցութեան նիւթը կարի դառն էր, ու շուարում յառաջ կը բերէր, որովհետեւ կ'արգելէր անոնց ժպիտներն ու [illegible], շուտով փոխեցին խօսակցութեան նիւթը։

Երեկոյին միայն, ուշ ժամանակ, Անտրէի մեկնելէն յետոյ, երբ Նօէլ եւ Ֆէրնանտ առանձին մնացին, երէցն հարցուց․

—Մա՛յր, սպառնալիքդ չպիտի գործադրես, այնպէս չէ՞։

—Ինչպէ՞ս չէ, զաւակս։ Չի լսեցի՞ր։ Անտրէ ինծ համամիտ կը գտնուի։

—Լա՛ւ։ Այս գիշեր մտածեմ։ Վաղը կ'իմացունեմ ձեզ իմ որոշումս։ Անտարակոյս դառն պիտի ըլլայ այդ որոշում, բայց պատճառը դու եղած պիտի ըլլաս։

—Ուրեմն վաղը կը տեսնուինք, զաւակս, ըսաւ Ֆէրնանտ հաստատ ձայնով մը։

—Այո՛, վաղը։

Երկուքն ալ չի քնացան, ինչպէս դիւրին է մտածել։ Օրուան մէջ այնքա՛ն յուզմունք կրած էին որ ջիղերնին թունդ ելած էր։

Առաւօտուն Ֆէրնանտ ոտքի վրայ էր, կանուխ։

Առժամապէս չէր ուզած բան մը փոփոխել իր սովորութիւններէն։ Կ'ուզէր [illegible] մնալ։

Իր միտքը բացատրած էր Անտրէին որ կը սպասէր որպէս զի մայրը Պէրժըրօ երթար իրեն արժանավայել տեղը բռնելու։

—Ո՛չ, զաւակս, ես երիցատունէն չը պիտի հեռանամ։ Ա՛յն ատեն միայն ինքզինքս պիտի հանգչեցնեմ ամէնուն, երբ կարենամ դուրս ելլել առանց Ռընոտիէին պատահելու։ Նախ վրէժխնդրութիւնս, յետոյ կենացս հանգստութիւնը։

Այդ կնոջ կամքն անդրդուելի էր։

Ուստի առաւօտուն, ըստ իր սովորութեան, խոհանոցը կարգի դրաւ, լուաց, աւլեց, մաքրեց։

Ամէն անգամ որ նրբանցքէն կ'անցնէր, Նօէլի ննջասենեակին դրան առջեւէն, ականջ կը կախէր։

Նօէլ՝ գիշերուան մէկ մասն արթուն անցուցած ըլլալով՝ առաւօտեան դէմ քընացած էր։ Ուստի ուշ արթնցաւ։

Ֆէրնանտ լսեց որ որդին կը հագուէր, պատուհանները կը բանար որպէս զի արեգակը ներս թափանցէ։

—Ելա՛ւ։ Ի՞նչ պիտի ըսէ արդեօք։

Նօէլ խուցէն դուրս ելաւ, և գնաց իր աղօթագիրքը կարդալ պարտիզին մէջ, ինչպէս ըրած էր առջի օրը։

Ֆէրնանտ զաւկին խուցը մտաւ, գնաց պատուհանէն դիտել զայն ու ջանաց նշմարել։

Նօէլ ոտքի վրայ կեցած էր, սասախոտ կամարին մօտ, աղօթագիրքը ձեռքին տակ, աչքերը գետին յառած։

Կ'երազէր, յոյժ մտազբաղ։

—Իմ վրաս կը մտածէ․ ․

Անոր քով գնաց։ Լուսագոյն կը սկսէր վտանգին ընդ առաջ նետուիլ։ Չէր ուզէր աւելի երկար սպասել։

—Զաւա՛կս, ըսաւ։

Նօէլ անհուն գորովով մը համբուրեց իր մայրը։ Ընդ երկար գլուխ զնա, լռել-կայն։

Յուրանկ հառաչ մը արձակեց։

—Ահա որոշումս, ըսաւ։ Բայց նախ, հարկ է որ գիտնամ, մայր իմ, թէ դու ալ միշտ միեւնոյն մտադրութիւնն ունի՞ս։

—Միշտ, զաւակս։

—Եւ ոչի՞նչ կրնայ բարեփոխել տալ զայն։

—Ոչինչ։

—Ի՛նչ որ ալ պատահի։

—Ի՛նչ որ ալ պատահի, Ռընոտիէն պատժուելու է։

—Լա՛ւ։ Աւասիկ իմ ընելիքս։ Պիտի երթամ գտնել այն դատաւորն որուն յանձնուած է չարունակել Վիրժինի Լաթուշի սպանութեան քննութիւնը։ Պիտի ըսեմ նմա թէ կին մը պարտի մօտերս իրեն ներկայանալ այս գործին առթիւ․ թէ այդ կնոջ վկայութիւնը շատ ծանրակշիռ պիտի ըլլայ, քանի որ երեւան պիտի հանէ անունները սպանիչներուն որք մինչեւ ցարդ խոյս տուած են դատական իշխանութեանց խուզարկութիւններէն։ Պիտի ըսեմ նմա թէ այս կինը լսած է այդ յայտնութիւնը, թէ այդ կին ստանալիս բռած է խոստովանութեան գաղտնիքն, և թէ ինք՝ դատաւորը՝ իրաւունք չունի, նոյն իսկ յօգուտ դատական իշխանութեան, օգուտ քաղել այս գաղտնիքէն։ Դատական իշխանութիւնք երբէք հարկադրած չեն քահանայ մը՝ խոստովանութեան գաղտնիքն երեւան հանել։ Նոյն իսկ երբ գիտեն թէ քահանայն մօտը եւ կենաց գաղտնիք մը իմացած է, դատական իշխանութիւնք մինչեւ վերջը կը յարգեն անոր պաշտօնը։ Եւ ոչ իսկ կը հարցաքննեն զայն։ Եւ կամ եթէ հարցաքննէ, անոր հարցունելու համար է թէ, այդ գաղտնիքէն զատ իմացած չէ՞ ծանր յայտնութիւն մը զոր կարենայ ըստ կամս զրուցել և որ խոստովանութեամբ հաղորդուած չըլլայ իրեն։ Ուստի, մայր իմ, քու վկայութիւնդ ոչինչ պիտի ըլլայ։ Բայց կը սխալիմ։ Կրնայ արդիւնաւոր ըլլալ․ վասն զի եթէ դատաւորը չի կրնար ի կիր արկանել զայն ոճրագործ մը դատապարտել տալու համար, գէթ կրնայ օգուտ քաղել անկից՝ անմեղ մը ազատելու համար։ Այդ յայտնութեամբ Միռ-ա-Մօռ կ'ազատի։

Ֆէրնանտ հեզնոտ երեւոյթով մը մտիկ կ'ընէր։

—Ես կրնամ դատաւորներն ստիպել որ զիս մտիկ ընեն . . . և ի՛նչ եղանակաւ ալ [illegible] ականջն հասնի այս յայտնութիւն, հարկադրել զանոնք որ օգտին անկից։

—Ամէնն այս չէ, ըսաւ քահանայն։

Եւ ա՛յն ատենէն յուզուած էր, որ մայրը վախցաւ։

Ի՞նչ պիտի ըսէր։ Նօէլ չէր համարձակէր խօսիլ։ Մօրը երեսը կը նայէր և աչքերն արտասուօք կը լցուէին։

—Ի՞նչ կայ, զաւակս։ Դեռ ի՞նչ կայ։

Քահանայն կը հառաչէ։ Սիրտը լեցուած է։ Եւ արտեւանաց եզրը գտնուող արցունքները կ'սկսին հոսիլ դանդաղաբար, իր տառապեալ երեսին վրայ։

—Կ'ուլա՛ս։

—Մա՛յր իմ, եթէ խորհուրդդ իրագործես մենք պիտի կարենանք միասին ապրիլ։ Ա՛յլ եւս պիտի տեսնեմ զքեզ։

—Ի՞նչ կ'ըսես։

—Պիտի բաժնուինք և մշտնջենական կերպով։ Ֆրանսայէն պիտի մեկնիմ և Ափրիկէ պիտի երթամ, վայրենի ժողովրդոց մէջ, կրօնքս ուսուցանելու և անոնց բարքերը մեղմել ջանալու համար։

—Այդ բանը պիտի ընես . . . քու գորովէդ պիտի զրկես զիս . . . անգթութիւն կ'ըլլայ։

—Այո՛, մայր իմ, պիտի բաժնուիմ քենէ։

—Ուրեմն չես սիրեր զիս։

—Ինչպէ՞ս չէ, կը պաշտեմ զքեզ։

—Ո՛չ, դու բարի տղայ մը չես։

—Մայր իմ, ինծի վիշտ կը պատճառես։

—Ռընոտիէի արիւնն է որ կը հոսի երակացդ մէջ

—Մա՛յր իմ, մա՛յր իմ, պիտի մեռցունես զիս։

(Շարունակելի)

Ափրիկէ քան գերեաց համար։ Արաբ յելուզակներն ո՛չ մէկ ոճրէ կը զգուշանան՝ ձեռք ձգելու համար այս Թանկագին վաճառք, փղոսկր։ Ափրիկէի ներսերը կը տարածին մինչեւ Էմին փաշայի կառավարած երկիրները, կը յարձակին բնիկ ցեղերու վրայ, կը խոշտանգեն կը ջարդեն զանոնք, ձեռք բերելու համար փղոսկրի պաշարը զոր այս բնիկներ պահած են։ Գերիներ որսալու համար, Արաբք կը խրնային բնիկներուն, որպէս զի ըստ կարելւոյն շատ գերիներ բանեն տանին, իսկ փղոսկր յափշտակելու համար բնաւ չեն խնայեր մարդկային կենաց։

Պ. Սթէնլի կը յարէ թէ ափրիկեան անապատաց մէջէն անցած պահուն խորշմամբ կը դիտէր ոսկերաց կոյտեր կամ դիակներ խեղճ բնիկ ցեղերու, զորս Արաբք ջարդած էին անոնց փղոսկրի պաշարին տիրանալու նպատակաւ։

ԴԱՆՈՒԲ

Պաւլիերայի առեւտրական սենեակը կը խնդրէր վերաշինութիւնն այն ջրանցին որով երբեմն Մայն գետ միացեալ էր Դանուբի հետ։ Հարաւային Գերմանիոյ համար ամենամեծ կարեւորութիւն ունէր այս գետային ճամբայն, բայց Կայս. Կառավարութիւնը մերժեց, ծախուց մեծութիւնը ցոյց տալով։

Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի հրամանատարութեան աստիճանը նուիրած է հայազգի մեծանուն նկարիչ Պ. Այվազովսքիի։

ԱԶԳԱՅԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

Շաբաթ օրը Մշոյ գաւառական վարչութեան կողմէ ի Պատրիարքարան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ քուէից բացարձակ առաւելութեամբ վիճակին ընդհանուր փոխանորդ-առաջնորդ ընտրուած է Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Խարախանեան, որ իբրեւ պատրիարքական փոխանորդ անդ կը գտնուի։

Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան անդամ և Թում-Գափուի դրոց Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ քարոզիչ Արժ. Տ. Գաբրիէլ վարդապետ Անդրեան յառաջիկայ չորեքշաբթի Երուսաղէմ կ'ուղեւորի։ Այս առթիւ, Ն. Արժանապատուութիւն երեկ պատարագ մատոյց յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ և քարոզ խօսելով, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Թաղին ժողովրդեան։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

«ՔՆԱՐ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս որ կարելի եղած էր գուշակել, Քնար ընկերութեան ծանուցեալ նուագահանդէսն որ տեղի ունեցաւ երէկ ի Նոր Թատրոն Բերայի, կատարեալ յաջողութեամբ պսակուեցաւ։

Սկսեալ հանդիսին քայլերգին առաջին հնչիւններէն մինչեւ վերջ հանդիսականք յանկայս միշտ հաճոյքով ունկնդրեցին և առատ ծափահարութիւնք յարատեւ քաջալեր եղան Քնարի անդամոց որք նոյնչափ գոհ մեկնեցան սրահէն որքան նորա ունկնդիրք։

Ցայտագրոյն լաւագոյն և դժուարագոյն հատուածներն, Լա Տոմ Պլանշի և Զամբայի նշանաւոր նախերգանք, յոյժ ընտիր կերպով նուագուեցան այնպէս ինչպէս Քնարի ընկերք պատուոյ խնդիր ըրած էին զայնս հաճեցնել ներկայ օտարազգի երաժշտաց, և յորում յաջողեցան։

Բերայի Տիկնանց Խնամակալութեան կողմանէ գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը նուիրուեցաւ առ Քնար. սա՝ աղքատաց համակրական ցոյցն էր առ սոյն Ընկերութիւն։

Փոքրիկ միջադէպ մը.

Քնարի երիտասարդ անդամներէն Պ. Յարութիւն Սինանեան գողտրիկ բոլքամազուրքա մը յօրինած էր Բահար (Գարուն) անունով, և Քնարի ձօնած։ Դեռահաս հեղինակն իւր երկն ինքն անձամբ ճաշակաւոր կերպիւ նուագախումբի վերածած էր և վերջին պահուն Քնարի յանձնած. երբ նուագուեցաւ այնքան հաճոյք ազդեց ունկնդրաց որք անոր կրկնումը խնդրեցին, բուռն ծափահարութեամբ։ Սակայն Թիւրիմացութեամբ մը ուրիշ եղանակ մը կրկնուեցաւ։

⁂

Պ. Սինանեանի վերոյիշեալ Պոլքամազուրքան դաշնակի համար, ընտիր տպագրութեամբ պատրաստուած կը վաճառուի Բերայի Վ. Քոմէնտինկերի, Ալամի և այլ վաճառատանց մէջ ի գին 8 ղրուշի։

Ազգ. ժողովոյ վերջին նիստին մէջ ի դիմաց Կրօնական ժողովոյ խօսք առած էր Տ. Վահան վարդապետ Յակոբեան և ոչ թէ Տ. Վահան վրդ. Տ. Մինասեան, ինչպէս հրատարակուած էր շաբաթ աւուր համարնուս մէջ։

Հրատարակուեցաւ Մասիս Մանկանց պատկերազարդ հանդէսի ապրիլ 15ի թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Աստուծոյ մայրը [ԱԼՓԱՍԼԱՆ]—Ֆլուքիենանի Աւագերէցը [Թարգ.]—Թափանցիկ Զուկն [Ր. Գ. Մ.]—Գարուն [Արշաւրիկ Ջիթճեան]—Աշխատութիւն և Ծուլութիւն [Յովհ. Խ. Շահումեան]—Գիտական Զբօսանք [Թարգմ.]—Նամակ [Պ. Ա. Ուրֆալեան]—Ճամբորդութիւն ի Հիւսիսային Բեւեռ—Ընտանեաց պատուին—Զբօսանք։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 33րդ Թերթն որ կը հասնի մինչեւ Impersonnalité բառը։

ՆԵՐՔԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ատանայի նահանգին մէքթուպճի անուանեցաւ Ապտիւլգատէր էֆէնտի, նախորդ մէքթուպճի Սեբաստիոյ։

Սեբաստիոյ նահանգին մէքթուպճի անուանեցաւ Մուզաֆֆէր պէյ, նախորդ մէքթուպճի Ատանայի։

Ադրիանուպոլսոյ Ալիթէպոլու գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սալիհ Խուլուսի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Ղազէի։

Պալայի աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Էքրէմ պէյի։

Ուլայի երկրորդ աստիճան՝ Պետական Խորհրդոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Նազըմ էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Հոմսի երեւելիներէն Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ անասնաբուժական և Էյուպի զինուորական երկրորդական վարժարանաց գեղագրութեան ուսուցիչ Հաշիմ պէյի։

Սալիսէի աստիճան Աֆէրինհիսար գաւառին թաղապետական բժիշկ Մահմուտ Ճէլալէտտին էֆէնտիի, Կարնոյ թաղապետական բժիշկ Գէորգ էֆէնտի Պէկեանի և Ազգ. Պոլսոյ կուսակալութեան հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Շաքիր և Ահմէտ էֆէնտիներու։

Րապիայի աստիճան՝ Խասքէօյի կանանց հիւանդանոցին քարտուղար Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Գերմանիոյ պատերազմական նախարար զօրավար Վէրտի Տիւվէրնուայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Գերմանիոյ կայսեր ախոռապետ Պ. Տրաուսքէի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գերմանիոյ կայսեր պալատան տնօրէն հազարապետ Պ. Պլաչրովի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բարիզու Շատլ Նոէլ դրամատան տնօրէն Պ. Շաւրի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ օտար մամլոյ դիւանի քարտուղարներէն Խալիլ Հիլմի պէյի և անգլիական ու ֆրանսական Թերթերու թղթակից Պօղոս Զէքի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան խորհրդականին կնոջ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Քալիմնոս կղզւոյն մետրոպոլիտ Տ. Խրիսանթոսի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Զմիւռնիոյ մաքսատան պաշտօնեաներէն Իհսան պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Շէյխ-իւլ Իսլամ էֆէնտին, Նախարարք ոմանք, պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան և Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամք շաբաթ գիշեր կայս. պալատ երթալով, իֆթարն անդ ըրին և այս առթիւ արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

⁂

Նոյն գիշերը մէկ քանի զօրաց վաշտեր և երեկ գիշեր ալ Էրթօղրուլ հեծելազօրաց գունդը կայս. պալատան մօտ երթալ տեղն իֆթար ըրին եւ դրամական պարգեւներ ստացան։

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ ինչ ինչ կարեւոր խնդիրներով, ի միջի այլոց Ելմտական ու Հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով, որոց մէկ քանին առթիւ կատարուած խորհրդակցութիւնք աւարտած ըլլալով, արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցուեցաւ Վեհ. Սուլթանին։

Նախարարաց Խորհրդոյ Նիստէն յետոյ Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և Ելմտական ինչ ինչ խնդրոց վրայ խորհրդակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

⁂

Անգլիական դեսպան Սըր Ու. Հուայթ շաբաթ օրը Բ. Դուռ գնաց և Թուրքիոյ ու Անգլիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն առթիւ ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ կատարեց Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Պետական Խորհուրդը շաբաթ օրն զբաղեցաւ Պաղրի փաշայի ծրագրովը որ Սկիւտարի շրջակայքը երկաթուղւոյ մը շինութենէն զատ, կ'առաջարկէ նաեւ ուսումնասիրել ու շահագործել Պէյքօզի կողմը գտնուած հանքերը, ինչպէս նաեւ շահագործել գծին երկայնութեամբ և Էրէյլիի մէջ գտնուած անտառները, անոնցմէ կտրուած փայտը ուրիշներէ 100ին 10 և մինչեւ իսկ 15 պակաս գնով վաճառելու պայմանաւ։ Պաղրի փաշայի ծրագիրը կը պարունակէ ուրիշ զանազան առաջարկներ ալ։

—Պ. Վիժիէի ծանօթ ծրագիրն հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան խորհրդոյն քննութեան յանձնուած է։ Ինչ ինչ ձեւակերպութեանց լրացումէն յետոյ, ծրագիրը պիտի քննուի և յատուկ տեղեկագրով պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

—Աստարզարի երկաթուղւոյ կայարանէն մինչեւ քաղաք տասն քիլօմետր երկայնութեամբ թրամուէյի գծի մը շինութեան առաջարկը, զոր ներկայացուցած էր Հաճիպէյ էֆէնտի, պետական խորհրդոյ կողմէ ընդունուեր է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ

Ինչպէս քանիցս ծանուցինք, Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր արգելուլ մուրացկանութիւնն և անկելանոցի մը մէջ պատսպարել այն անձերն որք աղքատութեան կամ խեղանդամութեան պատճառաւ կ'մուրան։ Նոյնպէս մայրաքաղաքս գտնուող գաւառացի մուրացկաններն իրենց հայրենիքը ղրկել չվերադառնալու պայմանաւ։

Արդ, Ն. Վեհափառութիւն այս անգամ հրամայած է հոյակապ անկելանոց մը կառուցանել ի Պոլիս, Եէնի Պաղչէի կողմը գտնուած ընդարձակ գետնի մը վրայ, ուր պատսպարուին իսլամ, քրիստոնեայ և հրեայ երկսեռ աղքատներ ու խեղանդամներ, առանց խտրութեան։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է նաեւ որ այդ անկելանոցի շինութեան համար Իւր կողմէ շնորհելի դրամական պարգեւէն զատ 30,000ի չափ նպաստ տոմսեր տպագրուելով, բաշխուին նախարարաց, բարձրաստիճան պաշտօնէից և ժողովրդեան։ Այդ անկելանոցի մէկ կողմը պիտի կառուցուին մզկիթ մը, եկեղեցի մը ու սինակոկ մը և խառն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի զանազան ազգաց երեւելիներէն։ Այս յանձնաժողովոյ նախագահ կարգուած է Թաղապետական Զ. շրջանակին տնօրէն Պլաք պէյ և փոխ-նախագահ՝ Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամներէն Տօքթ. Շեմսէտտին պէյ։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է նաեւ վարժարան մը կառուցանել այն կոյր խուլամներուն համար որք փողոցներու մէջ կրօնական երգեր կ'երգեն, ինչպէս նաեւ խուլ-համրերու վարժարանն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածել։ Վերջապէս բոլոր մուրացիկներն հաւաքելով, մուրացկանութիւնն իսպառ անհետացնել։

Նախարարաց Խորհուրդը, ձեռնարկելով կայս. սոյն Իրատէի գործադրութեան, ի միջի այլոց որոշած է պայքայաթի մէկ քանի պայմաններ ղրկել այդտեղ՝ շէնքին կառուցման համար հարկ եղած նախնական գործողութեանց ձեռնարկելու համար։

ԲՆԻԿ ԱՐՀԵՍՏՆԵՐ

Ինչպէս յայտնի է, կայս. Իրատէ մը հրամայած էր մաքսատուրքէ ազատ կացուցանել այն ներքին արտադրութիւններն ու նախնական նիւթերն, որք Թուրքիոյ մէջ մէկ տեղէն միւսը կը փոխադրուին ծովային ճամբով։

Արդ, Մաքսային վերատեսչութիւնը, հրահանգ ուղղելով գաւառական մաքսատանց, ծանուցած է թէ Մարտ 21էն սկսեալ ձեռքի վրայ հիւսուած գուլպաներ, երիզներ (շէրիտ) ժանեակներ, ծխափողներ, ձկնորսներու յատուկ ուռկաններ և կանեփէ պատրաստուած չուաններ եւս ազատ պիտի ըլլան մաքսատուրքէ։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՊԼ

«Պանք տը Քօնսթանթինոբլ» Դրամատունը բաւական ժամանակ առաջ իւր կանոնագրոյ վերաքննութիւնը խնդրած էր կայս. կառավարութենէն։ Վերաքննելի կէտերու մին ալ՝ այդ դրամատան բաժնեթղթոց տոկոսի կտրոնին զեղչումն էր։ Պետական խորհուրդն այն ժամանակ Նպաստաւոր կարծիք յայտնած և դրամատան առաջարկը կայս. պալատ յղած էր, Վեհ. Սուլթանի վաւերացման մատուցուելու համար։ Մինչ կ'իմանանք թէ յիշեալ Պանքան իւր վարչութեան անդամոց միջոցաւ ձեռնարկներ կ'ընէ այս մասին և թէ կայս. Իրատէն ելլելու մօտ է։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Վճռաբեկ ատենի անդամներէն Մազհար էֆէնտի, որ Պէյրութ գնացած էր տեղւոյն դատական գործերը քննելու համար և անցեալ օր մայրաքաղաքս վերադարձած, իւր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցած է Ձեռնհաս իշխանութեան։

Ըստ տեղեկութեանց Ազանի, իբրեւ արդիւնք այդ քննութեանց, դատարանաց ոմանց վիճակը յուսադրական չափ գոհացուցիչ չէ գտնուած և մանաւանդ Պէյրութի ընդհանուր դատախազութեան պաշտօնատունը շատ խիստ բարեկարգութեան կարօտ վիճակի մը մէջ գտնուեր է։

Պէյրութէն նոյն լրագրոյն ուղղեալ նամակ մը այս քննութեանց առթիւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ թէ՛ Դատական նախարարութեան և թէ՛ Մազհար էֆէնտիի, յոյս յայտնելով որ այս վերջնոյս կողմէ տրուած տեղեկագրոյ պարունակութեան մասին օրինական տրամադրութիւնք ի գործ պիտի դրուին ի մօտոյ։

ԽԱԼԱՄՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Վառնայէն Թուրք լրագրաց տրուած տեղեկութեանց նայելով՝ տեղւոյն պուլկարք կը նեղեն եղեր իսլամ ժողովուրդն և ի միջի այլոց Ռամազանի առթիւ քարոզելու համար անդ գտնուող խօճաներուն նկատմամբ անվայել ընթացից մէջ կը գտնուին։

Թ. Հաքիքաթ այս առթիւ կը քննադատէ պուլկարաց այս ընթացքը թուելով պուլկարաց այլ և այլ արարքն իսլամաց նկատմամբ։ Թուրք թերթն, ի միջի այլոց կ'ըսէ թէ Պուլկարիոյ մէջ մզկիթներու մէկ քանին ապարանի ու բանտի փոխուեցան, թուրք վարժարան մը փլցուեցաւ և փողոցները լայնցնելու պատրուակաւ կարգ մը անոնց տուները, խանութներն և այլ շէնքերը փլցուեցան, շատ մը ընտանիքներ փողոց ձգուեցան և այդ շէնքերու փլցուելուն համար հարկ եղած ծախքը շէնքերու տէրերէն առնուեցան։ Թուրք թերթը կ'աւարտէ իւր խօսքն ըսելով «վա՛յ այն ժողովրդեան որ անարժանաբար վայելած երջանկութեանը փոխարէն այս աստիճան կը հարստահարէ իւր համասեռները։»

ՍԱՔՍ ՎԷՅՄԱՐԻ ԴՈՒՔՍԸ

Սաքս Վէյմարի դուքսն երեկ երեկոյեան մայրաքաղաքս ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով և Օթէլ Ռուայեալ իջեւանեցաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Իտալական դեսպանատունն իւր կառավարութենէն ընդունած է ամբողջ հակաճռագիրն առեւտրական դաշնագրոյ նոր ծրագրոյն զոր Բ. Դրան կողմէ ներկայացուած էր իրեն։ Իտալական դեսպան Պարոն Պլան արտաքին գործոց նախարարութեան հաղորդած է այդ հակաճռագիրը։

ՏՐ. ՎԻՐԽՈՎ

Գերմանացի մեծանուն բժիշկ ուսուցիչ Վիրխով՝ որ Հիսարլըքի հնութիւններն աչքէ անցունելէ յետոյ մայրաքաղաքս դարձած էր, ուրբաթ իրիկուն կայս. բժշկական ընկերութեան նստին ներկայ գտնուեցաւ, յատուկ պատգամաւորութեան մը կողմէ իրեն ուղղեալ հրաւէրին վրայ։

Ընկերութեան նախագահ Տր. Սգէքուլի դրուատալից բանիւք բարի գալուստ մաղթեց գերմանացի գիտնականին, որուն մուտքը ծափահարութեամբք ողջունուած էր արդէն։ Տր. Վիրխոֆ պատասխանեց շահեկան բանախօսութեամբ մը։ Յետոյ, նախագահը խնդրելով աշխարհահռչակ ուսուցչէն որ հաճի հակիրճ տեսութիւն մ'ընել գիտական նորագոյն գիւտերու վրայ, Տր. Վիրխոֆ իրեն Նիւթ ընտրեց բորոտութիւնն որ բժշկական ժողովոյ օրակարգին մէջ կը գտնուի այս պահուս։ Ըստ կարծեաց գերմանացի գիտնականին, որ այդ ախտը տարափոխիկ կը նկատէ, ժառանգականութիւնը մեծ դեր մը չի կատարեր անոր փոխանցման մէջ։ Փոխանցումն աւելի բորոտութեան միքրոպին կը վերագրուի։ Տր. Վիրխոֆ յարեց սակայն թէ մինչեւ ցարդ կատարուած ուսումնասիրութիւնք որոշ եզրակացութեան մը յանգած չըլլալով, ինք ալ չէր կրնար վճռական բան մը ըսել։ Բորոտութեան վրայ խօսելու առթիւ, միքրոպական դրութեան վրայ հմտալից տեսութիւններ պարզեց ներկայից։

Վսեմ. Մավրոյէնի փաշա յանուն իւր պաշտօնակցաց ջերմ շնորհակալիք յայտնեց մեծանուն գիտնականին։

Նիստը փակուելէն յետոյ, Տր. Վիրխոֆ բաւական ժամանակ մնաց ժողովարանին մէջ և մտերմական տեսակցութիւններ ունեցաւ ներկայ բժշկաց հետ։

Կէս գիշերը մէկ ժամ անցած ցրուեցան ժողովականք և Տր. Վիրխոֆ «Օթէլ Իմբէրիալ» դարձաւ. Մեծանուն բժիշկը շաբաթ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Պերլին։

ՇԵՐԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Պրուսայի նահանգին մէջ 77 մանարանք կան, բանուկ վիճակի մէջ։ Սակայն շերամագործութեան բուն կեդրոնը՝ քաղաքին մէջ կը գտնուի ուր կան 42 մանարանք։ Ասոնք նահանգին կարեւորագոյն գործարաններն են։ Մուտանիայի մէջ կան երեք հատ. միւս 32ը կը գտնուին ի Պիլէճիք, Կէյվէ, Քէօբրիւ, Սէօյիւտ և այլ տեղեր։

Պրուսայի նահանգին մանարանք մեծաւ մասամբ հայոց կը պատկանին. կան նաեւ թուրքեր, յոյներ և ֆրանսացիներ ալ որք մանարաններ կը բանեցունեն։ Ընդհանրապէս իւրաքանչիւրը մէկ մէկ մանարան ունին։ Հազուադէպ է որ մէկ հոգի երկու մանարան բանեցունէ։

1888ին, Պրուսայի շերամագործք 67,000 տուփ շերամի հունտ գնած են. իսկ 1889ին՝ 47,000 միայն։ Մէկ տուփը կը պարունակէ մէկ ունկի հունտ։ Սակայն, 1889 տարւոյն մէջ խոզակի արտադրութիւնք նախորդ տարիէն լաւագոյն տեսակէ են։

1888ին, Պրուսայի մէջ մանուած է իբր 133 000 քիլօկրամ մետաքս, և 1889ին՝ 192,000։

Պրուսայի մէջ գործուած մետաքսն ամբողջովին Եւրոպա կը ղրկուի, գլխաւորաբար ի Ֆրանսա։ Տարին 12-15 հակ միայն վար կը դրուին, այսինքն 1200էն 1500 քիլօկրամ, որք Պրուսայի մէջ կը մանուին։

Պրուսայի նահանգին մէջ 40,000,000 թթենի կայ։ Վերջին երեք տարիներու մէջ, բազմաթիւ գիւղացիք որք յուսահատելով շերամագործութենէն ձեռք քաշած էին երկրագործութեամբ պարապելու համար, սկսած են վերստին ուշադրութիւն դարձունել իրենց առջի արհեստին։ Այս նպաստաւոր շարժում նշմարուած է մանաւանդ վերջին երեք տարիներու միջոցին յորում 4 միլիոն թթենիք տնկուած են։ Ասի անվիճելի ապացոյց մըն է շերամագործութեան արհեստին յառաջդիմելուն։

⁂

Արեւելեան Լլոյտը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի շերամագործներէն Պ. Սօֆրոն Փիլիփիտէս տեղեկագիր մը ղրկած է Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին, Թուրքիոյ մէջ շերամագործութեան արհեստին զարգացման միջոցները ցոյց տալով։ Պ. Փիլիփիտէս կը յայտնէ թէ պատրաստ է անձամբ Կ. Պոլիս գալ, երբ հրաւիրուի, բերանացի կերպով պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար։

«ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ» ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ

Էրթօղրուլ մարտանաւի հրամանատարին կողմէ Ծովային Նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մարտանաւն ապրիլ 26ին (Ն. Տ.) Հանկ Կոնկ ժամանած է։

ԿՐԷՏԷ

Լ. Հէրըլտ կը ծանուցանէ թէ որոշուեր է Կրետէի մէջ տիրող զինուորական բացառիկ օրէնքը վերցունել։

ՏԻՐԱՆ ՊԷՅ ՏԱՏԵԱՆ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան հիւպատոսական դիւանին տնօրէնի օգնական Տիրան պէյ Տատեան, որդի Վսեմ. Յարութիւն փաշայի, այսօր Բարիզ կ'ուղեւորի իւր ստամոքսի հիւանդութիւնը դարմանելու համար։ Տիրան պէյ տասն և հինգ օր Բարիզ մնալէ յետոյ մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ՓԻԼԻՊԷ

1889 դեկտեմբեր 2ին, Քարշիեաքայի մէջ (Արեւ. Ռումելի) Եօրկի Պիրիբչաքով անուն մարդ մը իւր տան մէջ տապարով զարկած սպաննած էր իւր կինն ու զաւակը։ Այս դատն ապրիլ 10ին տեսնուեցաւ Փիլիպէի պատժական ատենին առջեւ։ Ատենատուն կանուխ դատարանը լցուած էր հետաքրքրաց խուռն բազմութեամբ։ Դատարանին կը նախագահէր Պ. Կրամբոլաֆ։ Կարդացուեցաւ ամբաստանագիրը որ կը հաստատէր թէ ոճիրը գործուած էր կանխամտածութեամբ։ Ամբաստանեալն իւր ոճիրը կը խոստովանի, բայց կը ջանայ մեղմացունել զայն ըսելով թէ ա՛յն ատեն գինով վիճակի մէջ էր, որ ըրածը չէր գիտեր։

Վկայից յայտարարութիւնք ահաւոր մանրամասնութիւններ յառաջ կը բերեն։ Եօրկի Պիրիբչաքով կատաղի գինով մըն է, և քանիցս մարդեր ծեծած և մէկ քանիներ ալ վիրաւորած է։ Գինովցած պահուն, անսահման կատաղութիւն մը կը պատէր զինքը և պատրաստ զոհ մը չգտնելով իւր առջեւ,—վասն զի ամեն ոք խոյս կուտար,—դաշոյնն ինքնիրեն դէմ կը դարձունէր։ Իւր կրկնակի ոճիրը գործելէն քանի մը օր առաջ, բանտին գործարանը կ'երթայ հագուստները փոխելու համար, և բանտարկելոց տրուած ապուրը տեսնելով, կը գոչէ. «Ա՛հ. ինչ աղէկ է այս ապուրը. տասն օրէն ես ալ պիտի ճաշակեմ զայն։» Եւ արդարեւ, տասն օր յետոյ գործեց իւր ոճիրը։ Պիրիբչաքով մի և նոյն երեկոյն փորձած էր իւր աղջիկն ու փեսայն ալ սպաննել, սակայն ասոնք դուռներնին գոցած էին առ ի զգուշութիւն։ Իւր կրկին եղեռնագործութենէն յետոյ, մարդասպանն՝ արիւնթաթաւ և տապար ի ձեռին՝ օրճարան կ'երթայ ուր ներկայ գտնուողներուն կ'առաջարկէ լուր մը տալ, եթէ 100 տիրհէմ գինի հրամցունեն իրեն։ Այս պայմանը կ'ընդունուի և թշուառականը կ'սկսի մանրամասնաբար պատմել իւր ոճիրը, մինչեւ իսկ իւր հագուստներուն ու տապարին վրայ գտնուած արիւնը ցցելով։ Վայրագ ոճրագործը կը ձերբակալուի և պահականոց կը տարուի, ուր ցաւ կը յայտնէ իմանալով որ զաւակը թեթեւապէս վիրաւորուած էր և թէ յուսալ կար նաեւ կնոջը կեանքն ազատելու, թէեւ ծանրապէս վիրաւորուած էր զայն։

Այս դատավարութիւնը տեւեց մինչեւ իրիկուն, և դատաւորքը՝ կէս ժամու խորհրդակցութենէ յետոյ ժողովարան վերադարձած՝ կարդացին դատարանին վճիռը որ կախաղանի կը դատապարտէր Եօրկի Պիրիբչաքոֆը։

ԲՈՐՈՏ ՇՈՒՆԵՐ

Այս միջոցիս Կ. Պոլսոյ զանազան կողմերը բորոտ շուները սովորականէն աւելի կ'երեւին։ Մանաւանդ Պալըգ Փազարի և Ուն Գափանի կողմերն, ուր միշտ մեծ բազմութիւն կը շրջի օրն ի բուն, նողկալի տեսարան մ'է բորոտ շուներու տխուր Թափօրը։ Բորոտութիւնը փոխանցական ախտ մ'է և ամրան տաքերուն մերձենալուն առթիւ ձեռք առնուելիք առողջապահական անհրաժեշտ միջոցներէն մին պէտք է լինի մայրաքաղաքիս փողոցներն այս վնասակար Թափառաշրջիկներէն ազատել։

Ռէուֆ փաշայի ոտքին վրայ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարող բժիշկներն արգիլած են Ն. Վսեմութեան՝ տասնհինգ օրի չափ տեղէն չ'շարժիլ։

—Պրուսայի երկաթուղւոյն շինութեան մենաշնորհը խնդրող պելճիքական ընկերութեան երկրաչափք որք Պրիւսէլէն մայրաքաղաքս եկած էին, մի քանի օր առաջ մեկնեցան ի Մուտանիա, տեղւոյն վրայ նախնական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

—Անգլ. դեսպանն ուրբաթ գիշեր հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ շուէտացի գիտնականաց պատուիրակութեան որ առտի Թէհրան պիտի ուղեւորի։ Բաց ի պատուիրակութեան անդամներէն, սեղանին հրաւիրեալ էին նաեւ պարսկական և շուէտական դեսպանք՝ իրենց խորհրդականներով։

—Երէկ առաւօտ ժամ մէկին ի Սարըեար Մէնարպուրնը Ծառուէսի ձկնորս Գասըրի տունէն հրդեհ ծագելով, այդ տունն և ուրիշ տուն մը այրեցան։

Երէկ գիշեր եւս ժամ 3½ին ի Պոլիս Կիւլխանէի պարտէզին մէջ պարտիզպանի խրճիթ մը ու ախոռ մը այրեցան։

—Ըստ տեղեկութեանց Թարիքի, Պէյքոզի Պոզլանէ գիւղի բնակիչներէն երեք իսլամներու դէմը չորս աւազակներ ելլելով, միոյն որդին լեռը տարեր և քառասուն ոսկի փրկանք պահանջեր են։ Տեղւոյն գայմագամը զինուորներ առնելով իւր հետ, այդ աւազակներն հալածել սկսեր է։

—Բէշթայի մէջ հրատարակեալ Էլլէր Բէ Բէշ լրագրոյ 101 և Պօ—— Բէշթէր Հիրլապ լրագրոյ 100 թիւ Թերթերուն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Սէրէզի հելլենական հիւպատոս անուանուած է Պ. Մէթաքսա և Բ. Դուռը վաւերացուցած է սորա ընտրութիւնը։

—Մախսուսէի շոգենաւք վերջին երկու աւուրց մէջ մայրաքաղաքս բերած են 2890 ոչխար և գառնուկ։

—Հաքիքաթ կը ծանուցանէ թէ Ղալաթիոյ Վոյվոտա պահականոցին ոստիկաններէն Եուսուֆ, Սարգիս և սոցա ընկերք, որք Էրնէսթ Հոնաէ անուն գերմանացի երիտասարդի մը պատիւը բռնաբարած էին, նախընթաց օր դատուեցան Եղեռնադատ ատենին առջեւ։ Վկաներու յայտարարութիւնք լսուելէ յետոյ դատն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

—Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագրոյ մը նայելով՝ Հիճազի կուսակալ Հաֆզը փաշա երեկ առաւօտ Ճիտտէ ժամաներ է։ Հաֆզը փաշա փառաւոր կերպիւ ընդունուելէ յետոյ, պատրաստութիւն տեսեր է դէպ ի Մէքքէ ուղեւորելու համար։

—Արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ապտիւլքէրիմ պէյ՝ Ոստիկանութեան առաջին թարգման անուանուած է։

—Էնկիւրիի կուսակալութեան կողմէ Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քաղաքին մէջ բերուած ջուրին առթիւ կատարուած շինութիւնք աւարտելով, բացումը կատարուեր է մեծ հանդիսիւ։

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ ի Պոլիս Մահմուտ Փաշա Մանասթըր խանին մէջ կը վաճառուին Վանայ և Տիգրանակերտի ամենընտիր կարագներ որք յատկապէս բերուած են։ Գները խիստ դիւրամատչելի են և գնողք մեծապէս գոհ պիտի մնան։

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Վիեննա, 26 ապրիլ

Պատուիրակութեանց ժողովոյ յառաջիկայ նստաշրջանին մատուցանելի օրինագծերուն վրայ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հասարակային նախարարք սկսան իրենց խորհրդակցութիւններն, ընդ նախագահութեամբ Քալնոքի կոմսին։

—Վիեննական լրագիրք չպիտի հրատարակուին մայիս 1ի երեկոյն, բայց մայիս 2ին ըստ սովորականին պիտի հրատարակուին։

—Կը հերքուի բարիզեան լրագրաց ոմանց զրոյցը թէ Ֆրանձ-Եոզեֆ կայսր մտադիր է Պերլին երթալ մայիսի սկիզբը։

—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ մաքսային խորհրդակցութիւնք այսօր սկսան ի Փեշթա. եթէ Աւստրիոյ և Թուրքիոյ առեւտրական դաշնագրոյն վրայ բանակցութիւնք չաւարտին մինչեւ 31 մայիս, առժամեայ կարգադրութիւն մը կ'ուզուի հաստատել։

Տարմշտատ, 26 ապրիլ

Վիլհէլմ կայսր և Պատենի մեծդուքսը Սդրազպուրկէն, և Օկիւսթ-Վիգդորիա կայսրուհին Պերլինէն աստ հասան երեկոյեան ժամը 6ին, ողջունելու Անգլիոյ Թագուհին։ Քաղաքը ճոխապէս զարդարուած էր։ Ժողովուրդն եռանդնալից ընդունելութիւն մը ըրաւ կայսերական ամոլին։

Բարիզ, 26 ապրիլ

Վսեմ. Տիգրան փաշա և Պ. Փալմէր Լոնտոն գացին։ Կը հաւաստեն թէ այս ուղեւորութիւն վերաբերութիւն չունի եգիպտական պարտուց տոկոսի զեղչման խնդրոյն հետ։

Պերլին, 26 ապրիլ

Գերմանական կայսրութեան 1889-90 տարւոյ հասոյթք ծախուց վրայ 85 միլիոն մարքի առաւելութիւն մը կը ցուցնեն։

Պելկրատ, 26 ապրիլ

Սքուփչինան միաձայն ընդունեց զինուորական օրէնքին փոփոխումն, որով ազգային-ժողովրդական զինուորութեան դրութիւնը կը հաստատուի ի Սերպիա։ Սքուփչինային նստաշրջանը մէկ քանի օր եւս երկարաձգեցաւ։

Պերլին, 26 ապրիլ

Նորտ Տեօյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ կը պախարակէ Հավասի Գործակալութեան ընթացքն, որ լրագրաց հեռագրած էր Քէօլնիշէ Ցայթունկի մէկ յօդուածն, որով ծանուցեալ խնդրոյն Նըկատմամբ կ'ըսէր թէ միջամտելու ժամն հասած է Գերմանիոյ համար։ Նորտ Տեօյչէ կ'ըսէ թէ այս յօդուածին ազդեցութիւնն եղած է սին յոյսեր զարթուցանել դիւրագգած Ցունաց ազգին մէջ, և վերարծարծել ծանուցեալ խնդիրն որ գրեթէ հանդարտ վիճակի մէջ է։ Ցոյնք սխալ հասկցած պիտի լինին Գերմանիոյ քաղաքականութիւնն, եթէ կէս-պաշտօնական հանդամանք տան Քէօլն. Ցայթունկի յօդուածին, եւ եթէ կարծեն թէ Գերմանիա սոյն խնդրոյ մէջ ցայս վայր բռնած ընթացքն յանկարծ պիտի փոխէ։

Լոնտոն, 26 ապրիլ

Իռլանտայի մէջ, Քուինսթաուն-Տըպլինի երկաթուղւոյն գիծը չի բանիր, որովհետեւ պաշտօնեայք չեն ուզեր աշխատիլ։

(Քուինսթաուն-Տըպլինի գիծը կը գործածեն Անգլիայէն յԱմերիկա եւ փոխադարձաբար երթեւեկող ուղեւորաց մեծագոյն մասը։ Թղթատարութեան պայուսակներն եւս այդ գծով կը փոխադրին Անգլիոյ և Ամերիկայի միջեւ։)

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Փեթերսպուրկ, 27 ապրիլ

Նովոյէ Վրէմիա կ'իմանայ թէ ռուս կառավարութիւնը մերժած է Պուխարայի Էմիրին առաջարկն, որ կը խնդրէր Պուխարայի սահմանել օտար վաճառաց Ռուսիայէն անմաքս փոխանցումը։

Սվէթ կ'իմանայ թէ Ռուսիոյ Նախարարաց խորհրդոյն մատուցուած է ծրագիրն երկաթուղւոյ մը Ուսուրիի ռուսական հողին վրայ, (ի Կեդր. Ասիա, Սիպերիոյ կողմէ)։ Շինութեան տարւոյս մէջ իսկ պիտի կընայ ձեռնարկուիլ։

Լոնտոն, 27

Պ. Սթէնլի Լոնտոն ժամանեց, եւ Սէնտրինկէմ գնաց յայցելութիւն Կալլէսի իշխանին։

Փարիզ, 27

Մէմօրիալ Տիփլոմաթիք կ'իմանայ թէ Տահոմէի թագաւորն առ Պ. Քառնօ նամակ մ'ուղղելով, գանգատած է Ֆրանսայի ընթացքին դէմ, որ Տահոմէի վրայ կը յարձակի առանց պատերազմ հրատարակելու կանխաւ։ Կը ծանուցանէ թէ Վիտայի ֆրանսացի վաճառականներն իբրեւ պատանդ կը պահէ, բայց չի չարչարեր։

—Նախարարաց խորհուրդը Տահոմէի խնդրոյն վրայ խորհրդակցեցաւ։ Ծովային նախարարը ծանոյց թէ պաշար ղրկուած է ի Քօթօնու, և Բուլօն մարտանաւը Սենեկալէ մեկնած է, օգնութիւն տանելով ի Փորթօ-Նովօ, Տահոմէի դէմ ճակատելու սահմանուած զօրաց։ Հրամաններ տրուած են ֆրանսական զօրաց որպէս զի ամրացեալ կէտերու վրայ համախմբին, և անօգուտ ճակատամարտներէ զգուշանան։

Պելկրատ, 27

Սերպիոյ պաշտօնաթերթն հրատարակեց հրովարտակներն որով ռուսական շոգենաւային ընկերութեան առանձնաշնորհումներ կը տրուին և սերպիական շոգենաւային ընկերութիւն մը կը հաստատուի։

Փեշթա, 27 ապրիլ

Մայիս 1 ի ցոյցերուն համար կազմուած մասնախումբը դրով ի Նիստ Հըրաւիրեց միթինկ մը, որ որոշում պիտի տայ գործաւորաց պաշտպանութեան վերաբերեալ օրէնսդրութեան վրայ։ Գործաւորները պիտի հաւաքուին գործարաններուն մէջ և իւրաքանչիւր խմբակ զատ զատ պիտի երթայ միթինկին վայրը։

Հռոմ, 27 ապրիլ

Մեծ ռազմափորձերը տեղի պիտի ունենան ընդ հրամատարութեամբ Ուխդողդի զօրավարին։

—Ներքին գործոց նախարարը հրամայեց քաղաքապետներուն որ մայիս 1 ին թոյլ չտան թափօրներ կամ հաւաքական պտոյտներ։ Ֆանֆուլլա կ'ըսէ թէ պատերազմական գործոց նախարարը հրահանգ ղրկեր է զօրաբաժնի հրամատարներուն, անկարգութեանց ատեն զօրքերուն տալիք աջակցութեան համար։

Ստոքհոլմ, 27 ապրիլ

Երեսփոխանաց ժողովն 2,800,000 քրոնի քուէարկեց՝ նոր զրահաւորի մը շինութեան համար։

Բեդրսպուրկ, 27 ապրիլ

Պերլինի ռուսական դեսպան Շուվալօֆ կոմսն յառաջիկայ երեքշաբթի պիտի դառնայ յիւր պաշտօնատեղին։

Նիս, 27 ապրիլ

Պատժական ատեանն հնգամեայ բանտարկութեան դատապարտեց իտալացի լրտես Բիեդրօ Քոնդի, ընիկ Ակրամի։

Բարիզ, 27 ապրիլ

Հանրապետութեան Նախագահն այս առաւօտ Բարիզ դարձաւ։ Կրընոպլէ անցնելուն, տասն հազար հոգիէ աւելի բազմութիւն մը գրաւեց կայարանը, համակրութեան ցոյց մը ընելու համար Պ. Գառնոյի։ Ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ միջամտել՝ անցք մը բանալու համար կառախմբին։

Վիեննա, 27 ապրիլ

Գահաժառանգ իշխան Ֆէրտինան տ'Էսդէ արքիդուքսը պատուակալ գնդապետ անուանեցաւ հետեւակազօրաց 19րդ գնդին և բուն գնդապետ՝ հիւսար հեծելազօրաց 9րդ գնդին։

Աթէնք, 27 ապրիլ

Թեսաղիոյ զօրաբանակին հրամանատար զօրավար Վայդինոս և ութ ըսպայք արձակուեցան իրենց պաշտօնէն, փետրուար ամսուն ի Լարիսա պատահած դէպքին մասնակցելուն համար։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 17 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109 7/8
3 » » (վճռ.կնի)	109 1/2
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 92 1/2
3 » » » (վճռ.կնի)	23

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Օ. Սէրի	20 12
Ցորեկուան գոցուելէն վերջը »	20 13
Բեռայի մէջ »	20 13
Առաւօտուն բացուելուն »	20 18
Այս օր »	20 19

ԽՈՒԹԻԴՐԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	54 10
Այս առաւօտ	54 25
Այս օր	51 2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A Սէրի	29 3/4
»	B »	24 3/4
»	C »	20 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

[illegible] Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 28
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	9 05
Պանք տը Գօնս	» »	7 13
[illegible]	» »	4 16
Թրամվէյ	» »	477 1/2
Բուլէվի երկաթուղի	Ֆր.	73 50
[illegible]	»	— —
[illegible]	Գ. կ.	127

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ. ...	100
20 Ֆրանքնոց	» ...	87 28
Անգլիական ոսկի	» ...	110 12
Իմբերիալ	» ...	90 35
Քրիւնց	» ...	81 13
Ռուսի թղթադրամ	» ...	8 17
» արծաթ	» ...	76
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	» ...	108 11
Վեցնոց	» ...	103 29
Հինգնոց	» ...	103 20
Մեթալիք	» ...	100 10
[illegible]	»	11 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 26 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 95
» » 4 1/2 %	106 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 50
Օսմանեան երկաթուղի	73 25
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	246 25
Պանք Օթօման	560
Գրէտի Լիոնէ	712 50
Իտալական Ռանթ 5 %	94 02 1/2
Հելլենական 5 %	473
Բրիօրիթէ Թիւրք	500
Եգիպտական միացեալ	485 87 1/2
Պանք տը Բարի	785
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	— —
Սուէզի ջրանցք	2300
Սպանիական արտաքին	72 7/8
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 16

Լոնտոն, 26 Ապրիլ, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	8
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 5/16
» » » Ա	39 3/4
» » » Բ.	24 3/4
» » » Գ.	18 3/8
Փոխառութիւն 1877	101 1/4
Պանք Օթօման	12 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	96 5/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 1/8
Տայրա Սանիէ	82 7/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	105 1/4
Հելլենական 5 %	93
Մոնոբոլ »	79 1/8
Ռուսական 1889	96 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 16

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 26 Ապրիլ, ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	89 01
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 50
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	485 93

Վիեննա, 26 Ապրիլ, ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	34 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	111 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119

Պերլին, 26 Ապրիլ, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսաց թղթադրամ	226 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	78 70
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 40

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
Ի Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Երկար տարիներէ յետոյ, այս երեքշաբթի օր պատեհութիւն կ'ունենայի բարեկամի մը հետ այցելել՝ բարոյական որբանոց եղող Ս. Ներսէսեան վարժարանը։

Փառօք և տարիներով ծանրաբեռնեալ պատկառելի մը Նահապետի ներկայանալու նման՝ երկիւղած զգացմամբ կը մտնէի ներս այն որբացած յարկէն որ՝ թէեւ կ'ապրէր ու անկերպարան՝ այլ տակաւին խորհրդաւոր մթնոլորտով մ'է շրջապատուած՝ գերդաստանի ... հոյակապ մ'աւերակ։

Եւ կարելի՞ է տարբեր տպաւորութիւն ունենալ ի տես այդ վեհապանծ յարկին ուր ամբողջ սերունդներ ապրած, ուր բարոյական կեանք առած են Ներսէսներ, Ազաթօններ, Արծրունիներ, Նէվրուզներ, Փէչտիմալճեաններ, Պէրպէրեաններ, Մօմճեաններ, Տէմիրճիպաշեաններ . . . մի անձն ու լուսափառ համաստեղութիւն որ հըպարտութիւն կ'առթէ Ազգին։ Եւ ահա կը զարթնուն յիս պատանեկան քաղցր յիշատակներ, գլուխներ երանութեան անդարձ օրեր։ Ցեղազութեանս առաջ կը պատկերանան Դաստիարակներ և Ուսուցիչներ—Վարժապետեան, Զօրաեան Պատուելի, Նազարեան Թէոդորոս, Այվազեան Մատթէոս, Միքայելեան Սիմոն, Ռէթէիկ Հօճա, Կէօնճեան Դաւիթ, Եաղմաճեան Կարապետ և այլ պատկառելի անձնաւորութիւնք, անմա՛հ անուններ զորս յարգանօք ու երախտագիտութեամբ պիտի յիշատակէ նոր սերունդն։

Նախ երկու խօսք վարժարանի նիւթական շէնքի մասին։

Շուրջ երեք քառորդ դարու գոյութիւն ունեցող սոյն պատմական հաստատութիւն, ընդարձակ և անճաշակ շէնք մ'է երկյարկ ու փայտա շէն։ Իբր վարժարան, շէնքն իւր ամբողջութեամբ ոչ ինչ ունի որով կարենայ համապատասխանել արդի մանկավարժութեան առողջապահիկ ու բանաւոր պահանջմանց։

Վերնայարկն լոկ երկու դասարան ունի՝ անպատսպար և մասամբ անգործածելի։ Միջնայարկը բաղկացած է երկու սրահներէ, մին՝ աւելի փոքր՝ որ ի սկզբան բուն Ուսումնարանը կը կազմէր և այսօր փլփլած որմերու եւ հինցած տախտակամածներու ամենատխուր չեղջակոյտ մը կը ներկայացնէ։ Ցարակից սրահը (տեսակ մը չոեմարան արմտեաց) կը պարունակէ յինքեան միանգամայն Ուսումնարանը, Նախակրթարանն ու Ընտելարանն ուր խռնուած են 200է աւելի աշակերտք։

Միջնայարկի դասարանք եւս հաւասարապէս տխուր և կիսաւեր վիճակի մէջ կը գտնուին։

Իսկ այն յարկն որ ի սկզբան Աղջկանց վարժարանին յատկացուած էր, 9-10 տարիէ հետէ բոլորովին քանդ ու աւեր ըլլալով՝ Թաղային իշխանութիւնն առ հարկէ բռնադատեալ՝ պարտաւորած է մօտակայ տուն մը վարձել և անդ փոխադրել զաշակերտուհիս։

Ներսէսեան վարժարան անունը կրող այս այլանդակ փայտակոյտն՝ յեցած է անթիւ սիւներու որք կը ներկայացնեն մի մանրանկարն Եէնիչէրիաց պատմական Պին Պիր Տիրէկին և կամ Եգիպտական լաբիւրինդոսին։ Ահա սիւներու այս անտառին մէջն է նաեւ ճաշարանն՝ մութ ու խոնաւ՝ ուր Խասգիւղի ազքատիկ զաւակը պիտի իջնէ միջօրէին իւր համեստ ճաշն ընել։

Անցնիմք այժմ վարժարանի ուսումնական վիճակին։

Խասգիւղ ի սկզբանէ անտի՝ ո՛չ այնքան իւր ամիրաներով, իւր հոյակապ ապարանքներով կրցած է առաջնակարգ տեղ մը գրաւել Կ. Պոլսոյ Հայութեան մէջ, այլ առաւել իւր բարեկարգ ու արդիւնաշատ վարժարաններով և կրթութեան ընդհանուր մեծագոյն կարեւորութեամբ։ Դպրոցը միշտ գերագոյն խաէքն եղած է Խասգիւղցին։ Այսօր իսկ՝ հակառակ իւր նիւթապէս անկեալ վիճակին, հակառակ իւր վարժարանի նիւթապէս քայքայուն ու անմխիթար կացութեան, տակաւին 5,000—5,500 դահեկանի պիւտճէ մը յատկացուցած է իւր երկ սեռ վարժարանաց յորս՝ բարձրագոյն Նախակրթարանի յատուկ համեստ մի ծրագրով և կարող մանկավարժաց խըմբի մ'աջակցութեամբ կ'աւանդէ բընամեայ մի կրթութիւն։

Վարժարանի Ընդհ. Տեսչութեան պաշտօնն յանձնուած է Ցուրսունեան Եղիշէ էֆէնտիի, փորձ և խղճամիտ մի դաստիարակ որ առարկայ եղած է ընդհանուր գնահատման և գոհունակութեան։ Իսկ Հոգաբարձութիւնք կը կազմեն Ներսիսեան նախկին սաներէ բաղկացեալ բանիբուն, անձնուէր եւ կորովի երիտասարդաց մի խումբ՝ որ կարելին կ'ընէ նոր փայլ և վերակենդանութիւն մը տալու համար իւր բազմերախտ վարժարանին։

Ինչպէս Թաղային շատ մը վարժարաններ, նոյն՝ և Խասգիւղի մանչ սերընդոց վարժարանն չունի բարձրագոյն կարգեր՝ յորմէ հետէ բացուած է Ազգ. Կեդր. վարժարանը. այնպէս որ ըստ ուսմանց ծրագրի՝ երեք կարգեր կը պակսին այսօր և Միացեալ ստորին կարգաց կ'աւանդուին մայրենի, թուրք և ֆրանսերէն լեզուաց սկըզբունքներուն հետ՝ Կրօնագիտութիւն, Թուաբանութիւն, Ազգ. և Ընդհ. պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն։

Պատ. Հոգաբարձութիւնն իւրեն գլխաւոր կէտ նպատակի դրած է՝ առանց ուսուցիչ անուանց և վերացական ծրագրոց սուտերին հետեւելու՝ նախակրթական այլ հիմնական կրթութիւն մը տալ աշակերտութեան և պատրաստել զայն բարձրագոյն վարժարանաց և կամ արհեստական ասպարէզի։

Փափաքելի է միայն որ Պատ. Հոգաբարձութիւնը ջանքեր ընէ իւր վարժարանին մէջ եւս հաստատել Մարմնամարզութեան հետ միասնաբար մի Մանկապարտէզ՝ փրկելու համար մատղաշ սերունդը խափուցական դրութենէ։

Աղջկանց վարժարանն ի սկզբանէ անտի՝ անհամեմատ առաւել բարեկարգ և արդիւնաւոր ուղղութեան մէջ կը գտնուի քան մանչ տղայոց վարժարանն։ Կարգերն ամբողջ են հոն ու բազմաթիւ և հետեւապէս կարելի եղած է ամբողջապէս գործադրել ծրագիրն և արդիւնաւորել այդ աւթիւ եղած ծախքերն։

Թաղեցի մի քանի պատուաւոր և բանիբուն տիկիններէ կազմեալ խնամակալական մի ընկերութիւն՝ որոյ կը նախագահէ Ազնուաշուք Տիկին Աննա Էսաեան, իւր մասնաւոր հոգածութեան և խնամոց ներքեւ առած է Ներսիսեան սանուհիներն։

Սոյն անձնուէր և պատուական տիկնայք առ Ներսիսեան Սանուհիս մատուցած իրենց բարոյական և նիւթական վիճակին օժանդակութեամբն՝ անսահման իրաւունք ստացած են երկսեռ Թաղեցւոց երախտագիտութեան։ Եւ այդ խնամքներ ու զոհողութիւնք արդարեւ չեն մնացած անփառունակ։

Ներսիսեան աշակերտուհիք՝ Մայրենի լեզուի, Ֆրանսերէնի, Ազգ. և ընդհ. պատմութեան, Աշխարհագրութեան և Առանին Տնտեսագիտութեան մէջ իրենց ցոյց տուած կատարեալ յաջողութեամբ՝ ապացուցած են թէ իրաւամբ արժանի եղած էին այդ խընամոց և կը խոստանային ապագայ մեծագոյն յաջողութիւն։

Եւ այս մխիթարական արդեանց մէջ մեծ բաժին մ'ունի վարժարանին տաղանդաւոր դաստիարակուհին, Օր. Սեղբոսեան որոյ պաշտօնավարութիւնն ինքնին մեծ շահ և պատիւ է վարժարանին։

Կան սակայն նկատողութեան արժանի նիւթական և բարոյական ինչ ինչ կարգադրութիւններ որոնք առ չուշս նիւթական միջոցներու և մասնագիտական փորձառութեան շնորհիւ պիտի դոհացուին ընդ հուպ։

Հապա՛ Ներսիսեան վարժարանի վերաշինութիւ՞նը։

Այս մասին, եւ իբր թաղեցի, հետեւեալ միջոցը կ'առաջարկեմ։

Սկզբունք ընտրել հետեւեալ դեղցիկ և խիստ ճշմարիտ առածը.

«Նախ դու քեզ օգնէ, որ ապա Աստուած ալ օգնէ քեզ»։

Այսպէս՝ Խասգիւղցին պարտի նախ և առաջ յանձնաժողով մի կազմել իւր մէջ, ամէն թաղեցիէ անխտիր՝ չարաթական, ամսական և կամ միանգամ ըլլալու պայմանաւ հանգանակութեան մը ձեռնարկել (ինչպէս ըրին Սամաթիացիք իրենց եկեղեցին վերաշինելու համար և ապա բարերարի մը գիւտցին)։ Հրաւէր մ'ուղղել բոլոր Ներսիսեան տարակայ սաներու որք անշուշտ պիտի մասնակցին այս գեղեցիկ նպատակի գործադրութեան, Պատ. Թաղականութեան կամ Հոգաբարձութեան ձեռամբ...

բասնել բաւական կարեւոր մի գումար և ապա Ազգին ներկայանալ ըսելով «Ցանուն Խասգիւղի Ներսիսեան վարժարանի որոյ զաւակներն Խասգիւղէն աւելի Ազգին ծառայած են այնքան արդիւնաւորապէս եւ անձնուիրութեամբ, կը դիմեմ Ձեզ, ո՛վ բարեբարք Ազգին. օգնեցէք մեզ, մի՛ թողուք որ աւեր ու փլատակ դառնայ այն վարժարանն որ այնքան իրաւունք ունի Ազգին երախտագիտութեան վրայ։ Մենք չենք ուզեր Զարիֆի կամ Ֆէնէրի Ցունաց վարժարաններուն նման հսկայ շէնքեր, այլ համեստ մի շինուածք որ կարենայ պատսպարել Խասգիւղի երկսեռ ուսանողութիւնը»։

Եւ այն Ազգն որ հիւանդանոցներ ու եկեղեցիներ կը կանգնէ, սովեալներ կը կերակրէ, կրթական ու մարդասիրական հիմնարկութիւններ կը պահպանէ, կը հաւատամ հաստատապէս թէ այդ Ազգն ու իւր բարերարք՝ ձեռնունայն չ'պիտի վերադարձնեն Խասգիւղցին։

ԳՐԻԳՈՐ ՄԷՐԽԵՐԵԱՆ

12 Ապրիլ 60

Խասգիւղ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ

«[illegible] Նիւզ» ի Լոնտոնի ամուսնական գործակալութեանց վրայ կատարած ուսումնասիրութիւնը կ'ամփոփենք հետեւեալ կերպիւ։

Կը լսէի գոնէ թէ այդ ամուսնական գործակալութիւնք փառաւոր գործունէութիւն մը ունին։ Զերթոյ փորձ ընել Թարիկէ Ալբէրթ գործակալութեան, բայց որում նորա տնօրէնը բացակայ էր. բայց գտայ նորա մրցակիցը, Պ. Ծորճ Ուալլիսը, որոյ գրասենեակը կը գտնուի ի Սիթի, Ուոլպրուք փողոց։

Երկու ոսկի հաւաստ գումարի մը փոխարէն, Պ. Ծորճ Ուալլիս օրուան ներկայացած էր իբր Ֆրանսացի վաճառական մը որ Լոնտոնի չրջակայքը գործարան մը հիմնելու գայ, [illegible] երկու կանանց հետ։ Պէտք չէ մոռնալ թէ յանձն կ'առնուի իմ վճարել կնոջս գրամօժիտին %0 ին 2 1/2ը, և եթէ գործն յաջողի, կինս ալ յանձնառու պիտի ըլլար իր կողմէ վճարել իմ բերելիք գումարին %0 ին 2ը։

Առաջինն էր երեսուն և չորս տարեկան այրի մը, որ իր բոլոր երիտասարդութիւնն անցուցած էր [illegible] մէջ, անդ ամուսնացած էր և անդ կորսնցուցած իր ամուսինը, որ [illegible] իր վարէր անդ։ ([illegible] Անգլիոյ [illegible] կը վերադարձ։) Միս Հերսթրէյ, [illegible] չէ իսկ բարեգէտ մը. եթէ իր ամուսինն [illegible] իր ամուսինը [illegible] գինուայ։

Գանիսն տեսած մը կ'իմար է որ այս պաշտօն մեծ հոգակ ունի Անգլիոյ մէջ ուր բերուած է կարծեմ Ամերիկայէն սեւերէն ի զուր [illegible] Միս Հերսթրէյ թէ կարելի է գերբրախոր ամուսին մը ըլլալ առանց [illegible] մը գինովնալու։ Ոչ միայն Միս Հերսթրէյ իր գոգավորին եւ չեղաւ, այլ Պ. Ծորճ Ուալլիս անմիջապէս ինծի գէմ ելաւ և հասկցուց թէ իմ պարտքս էր անմիջապէս [illegible] իմ մեկնումս [illegible] Միս Հերսթրէյը, որ [illegible] Պ. Ծորճ Ուալլիս նոյն հետամ գաղափար յղացաւ իմ [illegible] կուտամ ինձ։

Երեք օր յետոյ Պ. Ծորճ Ուալլիս տեսակցութիւն մը կը կարգադրէր իմ և մանկամարդ աղջկան մը միջեւ։ Ընտրուած տեղն էր զբօսասրահն [illegible] ուր Տրոն [illegible] ժամ [illegible] իմ քաղցրիկ խօսելակերպ պիտի [illegible] համար։ [illegible] Պ. Ծորճ Ուալլիսի։ Եթէ երկու կողմն ալ տպաւորութիւնը լաւ ըլլայ, աւելի լըրջախօս [illegible] պիտի ըսւութիւն։

Ժամ մը [illegible], քաղցրիկ խօսեցաւ [illegible] իմ սրտակ [illegible] չըզագեստ [illegible] գլուխը գագաթին վըրայ [illegible] կը միանայ եւ ապա [illegible] կը հետեւենք մեկնին [illegible] կը միեցնէ [illegible] ամուսնական [illegible] կազմող օրիորդ մը որ նոյն բաղձանքներով տոգորուած է։

Այդ միջոցին Պ. Ծորճ Ուալլիս պատուիրատուութիւն [illegible] Միս Պ. . . ի կը հաղորդէ իմ փափաքս մէջ մը տալու ամուսնութեան, և թէ ո՛րքան քաղցր պիտի համարիմ իրեն հետ ընկերանալ։ Իսկ կը [illegible] թէ մինակութիւնն իրեն համար ալ չատ ծանր է և թէ կ'ուզէ որ ամէն բան ունի՝ [illegible] կը հարցնէ թէ [illegible] եւ [illegible] ամուսին [illegible] զգացումն։ Բնական [illegible] Ջերմին իմ ձեռքս մէջ կ'առնէ [illegible] և [illegible] ձայնով ինծի կ'ուզէ տառ հարցում մը որ [illegible] զգայուն հոգի մը իսկ պիտի խռովէր։

—Կը սիրե՞ք տղաքները։

—Կը պաշտե՛մ, կը գոչեմ անմիջապէս, գորովանօք սեղմելով Միս Պ. . . ի ձեռքը։ Բայց որպէս բռնած այս տղաքներն կը պատասխանէ ուրիշ ապրանք մը, ապագա՞ն, թէ՞ մանաւանդ ամէնէն մեծ խնամութեան և կերպ սարսափի։ Պ. Ծորճ Ուալլիս կը վազէ կուգայ։ Միս Պ. կը գանգատի թէ յարգանաց պակասութեան մէջ գտնուեր եմ իրեն նկատմամբ։ Զբօսասրահին օրիորդները կը ծաղին իրենց տրապիզներուն վըրայ, այս տեսարանին ոչ մէկ մասը փախցնելու համար։ Եթէ այս բանն մինչարբի ատեն պատահէր, հարիւր հանդիսատես կ'ունենայի։ Կը բացատրեմ Պ. Ծորճ Ուալլիսի թէ իմ քաղցրիկ խօսելակերպս ըստ [illegible] «Ազնուական կը կորսնցնէք» կ'ըսէ յուսահատութեամբ Պ. Ուալլիս, նշան մը փոխանակելով Միս Պ. . . ի հետ։

Կը կասկածիմ [illegible] մը մէջ ձգած են գիս՝ ինձմէ դրամ քաշելու համար, և կը պատրաստուիմ վանել երկու մեղսակիցները, երբ գիպուածը կը բերէ բարեկամ մը, որ [illegible] կը նետէ Միս Պ. . . ի վրայ եւ տասն չիլին տուգանքի կը դատապարտէ զայն։ Բարեկամս, որ Կէյզի Թատրոնի տնօրէններէն մին էր, ծանօթ էր իր խմբերգչուհիներէն մին որ այն իրիկուն փախուստ տուած էր։ Ապերախտ կը համարիմ [illegible] Պ. Ծորճ Ուալլիսի [illegible] իմ ամօթեալ խօսելակերպս [illegible] Պ. Ծորճ Ուալլիս հետեւեալ օրը ինձ ետ յանձնեց տասն իմ վճարած երկու ոսկին։

Անգլիոյ մէջ, ամուսնական գործակալութիւնները, ի բաց առեալ մէկ քանին, չատ հազուադէպ չեն վայելեր։ Երբ բարեխնամներու յայտնեցի զանոնք փորձելու [illegible], ամէնքն ալ մեծ զզուանքով [illegible] Ամուսնական գործակալներու խորամանկութիւն, օրէնքին խստութեան միջոցաւ իրական վտանգ մը կը կազմէն։ [illegible] Սակայն արդարութիւն չէ որ չատ խիստ եզրակացութիւններ հանենք այդ դէպքէն, և իմ հաւատքս է որ եթէ այդ գործակալութիւնք [illegible] կը գործածէն [illegible], ի փոխարէն կարող են [illegible] ծառայութիւններ մատուցանել [illegible]։

ԱԶԳ

ՔԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

CUNARD

Քէօփր չոգենաւը, Նաւապետ Ֆէնուիք, աստ հասաւ։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երգաթ անպարը իւիէն այրմաճագ չէքէր վէ հաթ սէյզէօնինին միւնադասարրա պայզանմաճագընտան թալիփ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէ կիւնլէրի Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

12 Նիսան 306

247 2—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Հօթմայ անպարը իւիէն այրմաճագ հաթմայէն նիսանըն բունալինին օն ետինճի կիւնէ [illegible] Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

12 Նիսան 306

248 2—3

ԻԼԱՆ

ԶԱՊԹ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պիլէճիւմէ հասթահանէլէր իւէ [illegible] օլունաճագ [illegible] թալիփ օլանլարըն [illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթ թաալիքէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Նիսան 1890 442

Նօ. 41 3—3

Օ ՊԱՆԹԷՕՆ ‖ AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն առած են իրենց Եղանակին Նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ չատ գեղեցիկ կտաւներ, մետաքսեայ ֆուլար և մուսլին՝ քոնֆէքսիոններու համար, [illegible] համար նոր գծագրութեամբ ֆանթէզի կերպասներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր վաճառելի առարկաներ։

Գալֆօբուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւնն հասարակութեան, որ կըցած է գնահատել անոնց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անփոփոխ յատկութիւնը։ Գալֆօբուլօ եղբարք փափաքելով յայտնել իրենց երախտագիտութիւն մը միանգամայն վայելած առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և չատ զիջեալ գներ։ 409 8—20

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ստորագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍՈՒԻԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սմնտաճըր խան, Ղալաթիա, Ալ[illegible] թղթատան վերև:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6.250.000   Պահեստի դրամ Ֆրանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք: Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպական 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիասեան խան. 11

ՏԱՆՕԹ— Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ գրասենեակք, փոխանորդ ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն:

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պէտք գանեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Րիճէսըր Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութենէն խահուէի գդալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, զաւակներու կերպիւ կ'աճեցնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և հուժկու կ'ընէ զանոնք:

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խահուէի գդալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով յառաջ կը բերէ մածուն մը որուն վրայ պէտք է աւելցնել 9 տրամ եռացեալ ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչև որ եռայ. [illegible] զայն գործածել նախ ծծակի մէջ:

Անհրաժեշտ է սոյն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ պզտիկին թէ մօրը համար է:

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջառողջ բլլան, հարցուցէք Տր. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով ԼԷՏ ՕՒՆՏ ԳԱՐՈ ԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին քով Թիւ 95 և 97 69

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ Գ[illegible]ՄԱՆԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

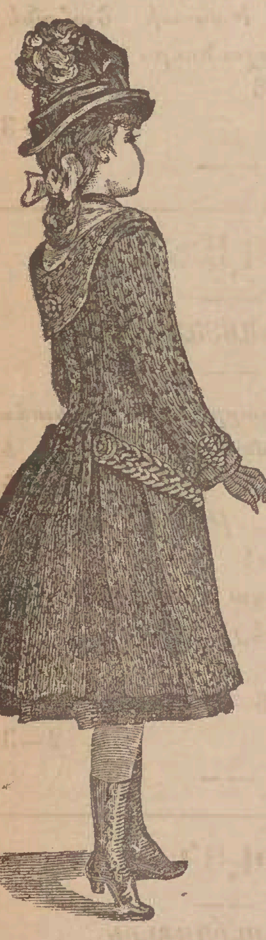

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելուած մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական և Աւստրիական բերքերու զանազան տեսակներով:

Հետեւաբար իւր բուն գործատանն ապրանքներուն վրայ որ են՝ օծոր համար ամէն տեսակ ձմեռնոցներ, բանուած, կրապ[illegible], քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի սփռոց, շալեր, շալակներ, տառամաներ, ֆլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդարանքներ, աւելցուցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ:

Հաստատաց զամենքը կը գտնէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու չքնաղութեամբ յօրինեալ են:

Յաւելուած մի ըրած է նաև ապագրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն շատ է ալիքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքն: Կը գտնուի նաև մինչև 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բոլոր չափերու խիստ չափաւոր գներով: Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ

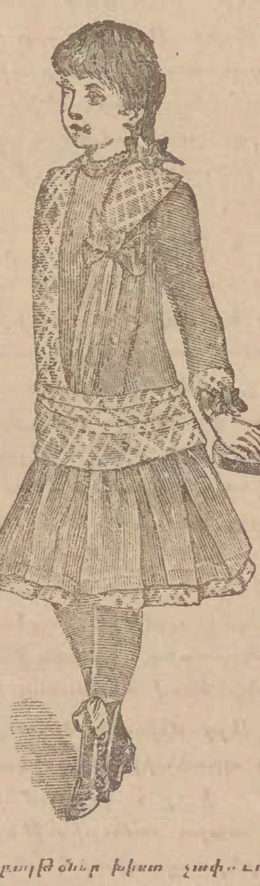

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 101

ԼՈՋԷՐ ՍԱՆՈՍԻ ԴԱՌՆԱՀԱՄ ԱՂԲԻՒՐ

Մոտորութեան բնական ջրոց լաւագոյնը

Արագ և ապահով ազդեցութեան. [illegible]

Պէտք է փնտռել շիշին բուն անունն և ստորագրութիւնն, ի Պուտափէշթ, ԼՈՋԷՐ ՍԱՆՈՍ:

Կը ծախուի ամէն դեղատանց մէջ: Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Ժ. ՎԻԳԴՈՐ, Ղալաթիա, Իպրիկ Օղլու խան, 4. 413 3—6

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէյի և Բօթէյի միջև նաւագնացութիւն

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արքէն որ պիտի մեկնի ապրիլ 30ին:

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 Ֆրանք

Բ. » 220 »

Ուղղակի և արագ առաքումներ

Նաւուղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Բիւյիւք Միլլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

371

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Սրբէ-Էկ. Ա. ֆէլէյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹԻՄՈՍ ՍՈՒԼԸՄԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինիօ	1600	Պալերմօ	[illegible]200
Անճէլօ	[illegible]	Վալիկէօ	5500	Անտէր	1[illegible]00
Ապոլլօ	5500	Իգանօ	2200	Բիաֆ[illegible]	1500
Արկօ	1500	[illegible]	1[illegible]00	Բօլօ	1000
Երիօսդօ	4000	Կրոտօնօ	[illegible]00	[illegible]	2800
[illegible]	[illegible]000	Հէրօ	[illegible]00	[illegible]	4400
[illegible]	220	[illegible]	[illegible]000	[illegible]	3200
Գրադօ	2000	[illegible]	[illegible]000	Օյօ	3000
Գրիֆֆալօ	8[illegible]00	[illegible]	1200	[illegible]	3[illegible]00
[illegible]	26[illegible]0	[illegible]	[illegible]000	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]00	[illegible]	[illegible]800	[illegible]	[illegible]0
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]200
[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]00	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]00	[illegible]	[illegible]200	[illegible]	[illegible]000
[illegible]	[illegible]000	Լէօ	[illegible]000	[illegible]	4300
[illegible]	4[illegible]00	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	8[illegible]00	[illegible]	2000	[illegible]	1200
[illegible]	2[illegible]00	[illegible]	1[illegible]00	[illegible]	2800
[illegible]	1800	[illegible]	[illegible]300	[illegible]	900
[illegible]	4100	[illegible]	6500	[illegible]	[illegible]000
[illegible]	2[illegible]00	[illegible]	[illegible]000	[illegible]	[illegible]000
[illegible]	[illegible]00	[illegible]	[illegible]100	[illegible]	3[illegible]00
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]000	[illegible]	[illegible]000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	[illegible]600	[illegible]	5000	[illegible]	[illegible]00
[illegible]	800	[illegible]	4[illegible]00	[illegible]	140
[illegible]	1700	[illegible]	2000	[illegible]	20

[illegible] Մօնարք 8000

[illegible] Մօնարք 8000

[illegible] Մօնարք [illegible]100

«Ֆրագօ» շոգենաւը, նաւապետ Մարքօլ, ընդհանուր վաճառքով [illegible] մայիս 1 ն.

«Ռուբինօ» շոգենաւը, նաւապետ Ճօնտի, ընդհանուր վաճառքով այսօր կը բեռնաւորուի ի [illegible] և Մայիս 3ին պիտի մեկնի ուղղակի [illegible] համար:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ԺԻԼԸ ԵՒ ՈՐԴԻ

Գործակալ

Թիւ 17.18 Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

156

Օ ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ դրանց, պատուհաններու փեղկերու, կաղնիէ [illegible] տախտակամածներու, [illegible]ներու եւ այլ ատաղձագործական շինուածեանց

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԵՇԻՔԹԱՇ, ԱՃԻՃԻՑԷ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ: Նոյնպէս զարդանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին ատաղձոյ ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաև մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձոյ գործեր: Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք ևս կ'ընդունին:

Այս գործարանը կը պատրաստէ նաև սատափէ, [illegible] և քանդակեալ զարդու կարասիներ, [illegible], բազմաթիւ մեծ սնդուկներ և մեծ փողոցի դուներ:

Սոյն գործարանը դիմացը [illegible] պիտի ըլլայ, որովհետև այժմ գործարանը մեքենաներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի:

ԱՐԱԳ, ԱԺԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՕՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ — Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԵՂ ՄԸՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, [illegible] կարողութեան վաղաժամ կորուստ, և [illegible] ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում:

Կը բուժէ [illegible], ջղային և սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի և երիկամանց հիւանդութիւնները, արեան [illegible] բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն [illegible] և [illegible] կը կազդուրէ կենսական ոյժերու [illegible] որ յառաջ եկած է [illegible]:

Ջղային տկարութեան և տաք հիւանդութեանց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անվրիպելի և մնայուն է [illegible] վկայութիւնները [illegible]:

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՕՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կ'առթէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կազմական նիւթերու գոյացութիւնն է: [illegible] կորովը կը վերադարձնէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն և մտքին տալով [illegible] [illegible] կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոհունակութեամբ: Ախորժակ կու տայ և կը մաքրէ արիւնն և նոր առողջութիւն [illegible] ուղեղին, ջղային դրութեան և մկանաց: Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան և մտաւորական [illegible] և բարօրութեան զգացմամբ մը [illegible]: Մտաւորականութիւնը վերանորոգուած է: Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ: [illegible] կը կատարուի: Քունը կը լինի հանդարտ և կազդուրիչ: Դէմքը [illegible], [illegible] կը գունաւորին, աչքերը շողշողուն կը լինին, մորթը պայծառ և առողջ գոյն մը կ'առնու:

Զգուշացէք սուտ նմանութեանց էն: Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է [illegible] մէջ որոց [illegible] կ'երևի [illegible] բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne London, [illegible] փորագրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ [illegible] վտանգաւոր և վնասակար կեղծեր:

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

65 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյին, 95 եւ 97:

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ եւ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Փր. 86.699.951 29.

Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարաց » 408.448.921 35.

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն:

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն:

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ: Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 291,70 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և աս իրեն իրաւունք կու տայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին:

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

[illegible] տարեկան եղած մէկը իր ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, ասկէ զատ պիտի մասնակցի Ընկեր. թեան 85 % շահուց 320,30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն:

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %: Այսպէս ապահովագրեալ 1000 Ֆրանքին վրայ, 415 Ֆրանքի շահաբաժին առաջած են վերջին բաշխումէն.

Ջնջին մասնակի մը միջոցաւ կարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ,

Գրասենեակք, Զինճլի Հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան ատենադպիրն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ ‖ EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռաները, կը պնդէ լնդերքը, կը զովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ բուն ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէ, ԲԱՐԻԶ.

Ասկից տուփ՝ 229, Սէնդ-Օնորէ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՕԾԱՆԵԼԻՔ ՎԱՃԱՌՈՂԱՑ ՔՈՎ

Հարցնել նաև [illegible], ընտրութեամբ և բոյրով գերազանց.

423 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Տօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ. 211

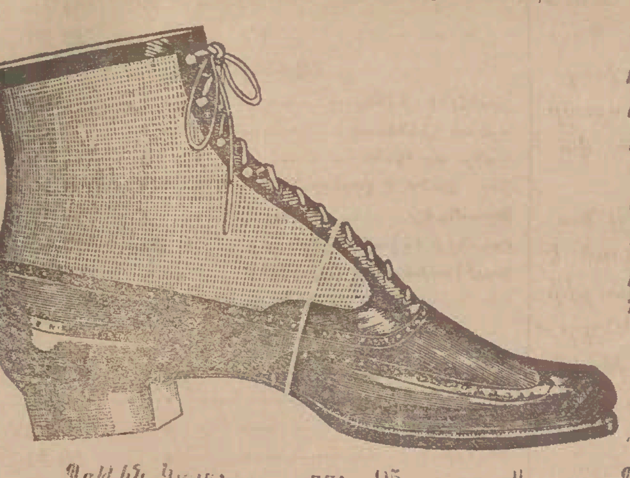

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն:

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Գօթին կօշիկ	ղրշ.	95
Գօթին	»	67
Մույկ	»	150
Սկարբին	»	52
Պալատական կօշիկ	ղրշ.	45
Կանանց մուճակ	»	40
Կանանց սկարբին	»	45

291

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ–ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթական պատրաստութիւններէն:

Այս երկաթ, [illegible] կ'առնուի կիներէն և մանուկներէն

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ:

Կեդրոնատեղի՝ ՏԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՕԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ: Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի.

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ: Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել: Նա կ'արգիլէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կու տայ մազային մորթին: Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակին երեցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին: Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը շոգիանայ: Բոլոր մազերը մէկ ներկելով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է: Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ: Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երբ չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել: Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար: Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը: Միայն դէմքն և ձեռները լուալ ի զգուշութիւն:

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը [illegible] այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւն յառաջ կու գայ անմիջապէս.

ՆԵՆԳԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Թիւնէլի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97. Ղալաթիա: 63

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ